

T.C.

BARTIN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİ ANA BİLİM DALI

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE EĞİTİMİNDE YAZMA BECERİSİNİ
DEĞERLENDİRMEYE YÖNELİK DERECELİ PUANLAMA ANAHTARI
GELİŞTİRME ÇALIŞMASI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN
NEVİN KAHVECİ

DANIŞMAN
DR. ÖĞR. ÜYESİ BURCU ŞENTÜRK

BARTIN-2022

T.C.
BARTIN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİ ANA BİLİM DALI

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE EĞİTİMİNDE YAZMA BECERİSİNİ
DEĞERLENDİRMEYE YÖNELİK DERECELİ PUANLAMA ANAHTARI
GELİŞTİRME ÇALIŞMASI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Nevin KAHVECİ

BARTIN-2022

BEYANNAME

Bartın Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü tez yazım kılavuzuna Dr. Öğr. Üyesi Burcu Şentürk danışmanlığında hazırlamış olduğum “YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE EĞİTİMİNDE YAZMA BECERİSİNİ DEĞERLENDİRMEYE YÖNELİK DERECELİ PUANLAMA ANAHTARI GELİŞTİRME ÇALIŞMASI” adlı Yüksek Lisans Tezimin bilimsel etik değerlere ve kurallara uygun, özgün bir çalışma olduğunu, aksinin tespit edilmesi halinde her türlü yasal yaptırımını kabul edeceğimi beyan ederim.

28.02.2022

Nevin KAHVECİ

ÖN SÖZ

Çalışma sürecinin her aşamasında yanımda olup, sürecin doğru bir şekilde yönetilmesinde bana destek olan sayın tez danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Burcu Şentürk'e çok teşekkür ederim.

Araştırmanın ilk gününden son gününe kadar daima görüşlerini ve fikirlerini esirgemeyen, bu yolda önüme ışık tutan, beni cesaretlendiren sayın hocam Doç. Dr. Serpil Özdemir'e teşekkürlerimi sunarım.

Her başarıyı ithaf ettiğim, canım ablam Özge, kıymetli annem Havva, kıymetli babam Necip Kahveci'ye desteklerinden ve varlıklarından dolayı teşekkür ederim.

Nevin KAHVECİ

ÖZ

Yüksek Lisans Tezi

Yabancı Dil Olarak Türkçe Eğitiminde Yazma Becerisini Değerlendirmeye Yönelik
Dereceli Puanlama Anahtarı Geliştirme Çalışması”

Nevin KAHVECİ

Bartın Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Yabancılara Türkçe Öğretimi Ana Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Burcu ŞENTÜRK

Bartın-2022, Sayfa: XI + 68

Bu çalışmada, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma becerisini değerlendirmede geçerli ve güvenilir bir ölçek geliştirmek amaçlanmıştır. Kurumlarda yazma sınavlarının puanlanmasında yaşanan sorunlar ve standart bir dereceli puanlama anahtarının alanda bulunmayışı bu çalışmanın çıkış noktası olmuştur. Araştırma Bartın Üniversitesi Dil Eğitim Merkezinde eğitim vermekte olan öğretmenler üzerinden yürütülmüştür. Veri toplamak için hazırlanan uzman değerlendirme formları ilgili alanyazın ve konu ile ilgili benzer ölçekler incelenerek geliştirilmiştir. Ayrıca veri toplama sürecinde uzmanlara yöneltilen görüşme soruları sonucunda elde edilen nitel bulgulardan yararlanılmıştır. 30 maddeden oluşan anket form ile alanında uzman 30 öğretmenden veri toplanmıştır. Elde edilen veriler analize tabi tutulmuştur. Araştırmada ölçeğin kapsam geçerliliğini incelemek için uzmanların görüşleri alındıktan sonra anket formlarının frekans dağılımına bakılarak %49,75'i değerlendirme sorularına katıldığını, %40,25'i tamamen katıldığını ifade ederken %8,46'sı katılmadığını, %1,54'ü hiç katılmadığı şeklinde sonuçlar elde edilmiştir. Ölçeğin güvenilirliği, puanlayıcıların verdikleri puanlar arasındaki uyumun tutarlığı incelenerek yapılmıştır. Güvenirlik tespiti için Kendall W uyum kat sayısı yöntemi kullanılmıştır. Analiz sonucunda geliştirilen ölçeklerin uyum katsayısı A1 seviyesi için .700, A2 seviyesi için .801, B1-B2 seviyeleri için .828, C1 seviyesi için .807 olarak bulunmuştur. Sonuçlar doğrultusunda tutarlılık katsayısı değerlerinin 1'e yaklaşması geliştirilen DPA'ların güvenilirliğine kanıt oluşturmaktadır.

Yapılan analizler sonucunda A1, A2-, B1-B2, C1 seviyelerine uygun geliştirilen dereceli puanlama anahtarlarının geçerli ve güvenilir ölçme araçları olduğu yazma sınavlarını değerlendirmede kullanılabileceği söylenebilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, Yazma, Ölçme ve Değerlendirme, Ölçek, Rubrik, DPA

ABSTRACT

M. Sc. Thesis

A Study on Rubric Development to Evaluate Writing Skills in Teaching Turkish as a Foreign Language

Nevin KAHVECİ

Bartın University

Graduate School

Department of Teaching Turkish to Foreigners

Thesis Advisor: Asist. Prof. Dr. Burcu ŞENTÜRK

Bartın-2022, pp 68

In this study, in line with the evaluation of writing skills in teaching Turkish as a foreign language, the determination of the problems and deficiencies in the scoring of the writing exams in institutions, and the lack of a standard rubric in the scoring, it is aimed to develop a valid and reliable scale suitable for A1-A2, B1-B2, C1 levels. The research was carried out on the teachers who were teaching at the Bartın University Language Education Center. The data collection tool was developed by examining the relevant literature and similar scales on the subject. In addition, the qualitative findings obtained as a result of the interview questions directed to the experts during the data collection process were used. Data were collected from teachers who are experts in their fields with a questionnaire consisting of 30 items. The obtained data were analyzed. In the study, after taking the opinions of the experts to examine the scope validity of the scale, by looking at the frequency distribution of the questionnaires, 49.75% agreed with the evaluation questions, 40.25% stated that they completely agreed, 8.46% disagreed, 1.54% did not agree at all. The reliability of the scale was made by examining the consistency of the scores given by the raters. Kendall W agreement coefficient method was used to determine the reliability. As a result of the analysis, it was found that the scales developed were .700 for A1 level, .801 for A2 level, .828 for B1-B2 levels, and .807 for C1 level. In line with the results, the consistency coefficient values approaching 1 provides evidence for the reliability of the developed rubrics. As a result of the analysis, it can be said that rubrics developed in accordance with A1-A2-, B1-B2, C1 levels are valid and reliable measurement tools and can be used in the evaluation of writing exams.

Keywords: Writing, Assessment and Evaluation, Scale, Rubric

İÇİNDEKİLER

BEYANNAME	i
ÖZ	iii
TABLOLAR DİZİNİ.....	vii
EKLER DİZİNİ	viii
1.GİRİŞ.....	1
1.1 Problem Durumu.....	3
1.2. Araştırmanın Amacı	4
1.3. Araştırmanın Önemi.....	4
1.4. Sınırlılıklar	5
1.5. Tanımlar.....	5
2.KURAMSAL ÇERÇEVE VE LİTERATÜR.....	7
2.1. Ölçme ve Değerlendirme	7
2.1.1 Ölçme.....	7
2.1.2 Değerlendirme	8
2.1.3 Geçerlilik ve Güvenirlik.....	9
2.1.2 Yabancılara Türkçe Öğretiminde Ölçme ve Değerlendirme	10
2.1.3 Okuma Becerisinin Değerlendirilmesi	11
2.1.4 Dinleme Becerisinin Değerlendirilmesi	12
2.1.5 Konuşma Becerisinin Değerlendirilmesi.....	12
2.1.6 Yazma Becerisinin Önemi	13
2.1.7 Yazma Becerisinin Değerlendirilmesi	14
2.1.8 Yazma Becerisinin Değerlendirilmesi İlişkin Araştırmalar	15
2.1.9 Dereceli Puanlama Anahtarı Kullanımı (Rubrik).....	16
2.1.10 Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi	17
2.2 Yazma Becerisini Ölçme ve Değerlendirmeye Yönelik Araştırmalar.....	18
3. MATERYAL VE METOT	21
3.1 Araştırmanın Modeli	21
3.2.Nicel Araştırma Aşamaları.....	21
3.2.1 Ölçek Geliştirme Çalışması	22
3.2.2 Veri Toplama Araçları.....	22

3.2.3 Çalışma Grubu	22
3.2.4 Dereceli Puanlama Anahtarının Hazırlanması	22
3.2.5 Madde ve Ölçütlerin Hazırlanması.....	23
3.2.6 Uzman Görüşlerinin Alınması	23
3.2.7 Yazılı Anlatım Becerilerinin DPA'lara Göre Değerlendirilmesi	24
3.2.8 Araştırmanın geçerlik ve güvenirlik çalışmaları.....	24
3.2.9 Verilerin Analizi	25
3.2.10 Kendall W Uyum Katsayısı	26
3.3.Nitel Araştırma Aşaması	27
4.BULGULAR	28
4.1 Geliştirilen Dereceli Puanlama Anahtarlarının Geçerlik ve Güvenirlikleri Ne Düzeydedir?	28
4.1.1 Geçerlilik	28
4.1.1.1 Uzman görüşleri	28
4.1.2 Güvenirlik	30
4.2 Öğreticilerin Dereceli Puanlama Anahtarı Kullanma Konusunda Görüşleri ve Uygulamaları Nelerdir?	31
4.2.1 Ölçmede Standart Sağlama	32
4.2.3 Hatanın Kaynağını Belirginleştirme.....	34
5. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....	35
5.1. Sonuç	35
5.2 Geçerlik Bulguları ve Geçerlik Tartışması	35
5.3 Güvenirlik Bulguları ve Güvenirlik Tartışması	36
5.4 Öneriler	37
KAYNAKLAR.....	38
EKLER	44

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 1: Katılımcı Görüşlerinin Frekans Dağılımı.....	29
Tablo 2. Değerlendiriciler Arası Uyum Katsayıları.....	32
Tablo 3: Geliştirilen DPA'ya yönelik öğretici görüşleri.....	3

EKLER DİZİNİ

EK 1: Yabancı Dil Olarak Türkçe Eğitiminde Yazma Becerisini Değerlendirmeye Yönelik Dereceli Puanlama Anahtarı Geliştirme Çalışması Uzman Değerlendirme Formu.....	44
EK 2: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yazma Becerisinin Değerlendirilmesine İlişkin Durum Çalışması Görüşme Formu.....	46
EK 3: A1 Seviyesinde Puanlanan Yazma Sınavları.....	47
EK 4: A2 Seviyesinde Yazma Sınavları.....	49
EK 5: B1-B2 Seviyesinde Puanlanan Yazma Sınavları.....	50
EK 6: C1 Seviyesinde Puanlanan Yazma Sınavı.....	52
EK 7: Uzman Görüşlerine Ait Notlar	53
EK 8: Geliştirilen Dereceli Puanlama Anahtarları.....	54

1.GİRİŞ

Yapısı itibariyle sosyal bir varlık olan insan, çağlar boyu birbiriyle olan ilişkilerinde çeşitli iletişim yolları ile bu sosyalleşmeyi sağlamaya çalışmış ve çalışmaktadır. En eski ve şüphesiz en önemli iletişim yöntemi olan dil ve onun ayrılmaz parçası olan kültür, geçmişteki ve şu anki toplumların oluşmasındaki ana faktörlerdendir. Böylelikle dil iletişimin temel aracı haline gelmiştir. Bu zamana kadar gelişerek gelen dil, diğer ülkeler arası iletişim, ekonomi, kültür, eğitim gibi birçok alanda köprü haline gelmiştir. Bu durum Türkçenin yabancı dil olarak öğretimini de geliştirerek günümüz eğitim programlarının oluşmasına ve gelişmesine zemin hazırlamıştır. Bu gelişmeler sonucunda oluşturulan eğitim programları ve alandaki materyalleri değerlendirmek, becerilerin gelişimini test etmek için ölçme ve değerlendirmeye, ana dili eğitiminde olduğu gibi, ihtiyaç duyulmuştur.

Bu ihtiyaç doğrultusunda eğitim ve öğretim sürecinde dünden bugüne ölçme ve değerlendirme giderek büyük önem kazanmıştır. Öğrencilerin eğitim sürecindeki gelişimlerini tespit etmek ve süreç sonunda hedeflenen kazanımların gerçekleşip gerçekleşmediğini belirlemek eğitimin en ana parçalarından biridir. Eğitimin her alanında çok fazla öneme sahip olmuş olan ölçme ve değerlendirme, dil öğretiminde de büyük bir öneme sahiptir. Genelden özele gidildiğinde ise yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde bilinen bir gerçeklik olan ölçme değerlendirme sorun vardır. Boylu (2019), TÖMER’lerde “keyfi uygulamalarla sertifika verilmesini, ders kitaplarında sağlıklı ölçme ve değerlendirme uygulamalarının yapılamamasını, ölçme ve değerlendirmenin sadece süreç sonundaki kur sınavları ile sonuç odaklı yapılmasını, alanda çalışan birçok öğretmenin herhangi bir ölçütü dikkate almadan soru hazırlamasını, yazma ve konuşma becerilerinin öğretmenler tarafından ölçekler ile değil keyfi (tecrübeye dayanılarak) değerlendirilmesini” ölçme ve değerlendirme sorununun sebepleri arasında göstermektedir.

Doğru yapılmayan ölçme ve değerlendirmeler yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde ciddi karışıklıklara ve istenmeyen sonuçlara sebep olmaktadır. Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin öğrenim süresince ortaya çıkan eksiklerini ortadan kaldırmak ana dilde eğitim alanlardan daha zordur. Süreç sonunda yaşanabilecek karışıklık ve istenmeyen sonuçların en aza indirgenmesi için doğru ve nitelikli ölçme değerlendirmeler yapılmalıdır.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, okuma, yazma, dinleme ve konuşma şeklinde dört beceri etrafında gerçekleşir. “Çerçeve Metin’in bir dilin yabancı dil olarak öğretimi bakımından ideal kabul edilebilecek standartları ortaya koyması sebebiyle Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde Çerçeve Metin esas alınarak, beceri temelli bir dil eğitim ve öğretimi gerçekleştirilmektedir (Yorgancı ve Baş, 2021).”Çerçeve metin yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde dört beceriyi esas alırken dört beceriye ek olarak alıcı-anlama: okuduğunu ve dinlediğini anlama ve üretici-anlatma: yazma ve konuşma becerisi şeklinde iki ana başlığa yer vermektedir.

Bir üretici dil becerisi olarak tanımlanan yazma becerisi öğretim süresince kazanılması ve geliştirilmesi en zor becerilerdendir. Ana dili edinimi sürecinde bireyler ilk olarak dinleme becerisini, son olarak ise yazma becerisini kazanmaktadır. Yabancı dil öğreniminde dil becerilerinin edinim sıralaması farklılık gösterse de yazma becerisinin yeni ve farklı bir dili öğrenen bireyler açısından zor ve karmaşık olarak algılandığı bilinmektedir (Azizoğlu, Tolaman ve Tulumcu, 2019).

Öğrencinin düşündüğünü yazıya aktarırken sıkıntı yaşaması, öğrencilerde motivasyon düşüklüğüne sebep olmakta ve kazandırılan becerilerin ölçümünde doğru tespitler ve geri bildirimler yapılmaması öğrencinin nerede yanlış yaptığının dönütünü alamaması, eksik alması gibi problemler öğrencinin bu beceriye olan tutumunu etkilemektedir ve beceriye karşı geliştirilen olumsuz tutum yüzünden yazma eğitimi süresince zorluklar yaşanmaktadır.

Yazma becerisinin zor gelişen ve kazandırılan bir üretici beceri olması yazma tanımlamalarını da karşımıza çeşitli şekillerde çıkarmaktadır. Yazmada zorluklarla karşılaşan öğrenciler ise yazmaya karşı bir direnç oluşturup yazmayı sevmemekte ve sonuç olarak yazmadan kaçabilmektedir (Yıldırım ve Nurlu, 2016). “Yabancı dil öğrenimi sırasında bireyler, yazmanın zor bir beceri olması ile birlikte yazmaya yönelik önyargıları nedeniyle yazmaktan uzak durmaktadır. Özellikle de değerlendirilme maksatlı yazma çalışmaları bireyleri iyice strese sokmakta ve bireylerde yazma kaygısına sebep olmaktadır (S. Maden, Dincel ve A. Maden, 2015, s.754)”

Yaşanan bu zorlukların sebebi yabancılara Türkçe öğretiminde standartlaşmanın henüz kazanılamamış olmasından da kaynaklanmaktadır. Türkçe süreç içerisinde küresel gelişime ayak uydurarak önem kazanmıştır fakat standartlaşma hala tam anlamıyla gelişmemekte ve sorun olarak devam etmektedir. Deniz ve Demir (2019) Türkçenin standartlaşması sorunun ivedilikle çözülmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Bu standartlaşmaların henüz oluşmamış olması becerilerin kazanımlarının doğru şekilde tespit edilememesi sorununu beraberinde getirmiştir. Yazma becerisinin diğer becerilere oranla zor gelişmesinin yanı sıra değerlendirme kısmında standartlaşmanın henüz sağlanamamış olması geçerlik ve güvenirlik problemlerini gündeme getirmektedir.

Bu konu üzerine yapılan çalışmalar bize yabancılara Türkçe öğretiminde yazma becerisinin motivasyon kısmının gerekli yöntemlerle giderilebileceğini fakat ölçme ve değerlendirme kısmında eksilik olduğunu göstermektedir. Bu çalışma sorunun tespitinin yapılması ve ölçme değerlendirmenin yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde önemini, yazma becerisinin değerlendirilmesinde standart bir dereceli puanlama anahtarının gerekliliği, genelde ölçme ve değerlendirme, özelde ise yazma becerisini değerlendirmeye yönelik çalışmalara tavsiye niteliğindedir.

“Değerlendirmede yaşanan sorunların çok çeşitli sebepleri olmakla birlikte bu sorunların başlıcaları arasında puanlayıcı özneliği, farklı puanlayıcılar arası puan uyumu ile değerlendirme aracı ve özellikleri gelmektedir. Yazılı anlatım etkinliklerini değerlendirmede gözlenebilir özellikleri gösterir çözümleyici puanlama yönergeleri olarak da adlandırılan

DPA kullanımının değerlendirmede yaşanan sorunları azaltacağı öngörölmektedir” (Baş ve Yorgancı, 2021, s.72).

1.1 Problem Durumu

“Yazma öğretiminde değerlendirmeyle ilgili temel problemlerden biri, öğrencilerin yazdıkları metinlerin değerlendirilmesinde kullanılacak ölçütler ve değerlendirmenin nasıl yapılması gerektiğiyle ilgilidir “(Arı, 2010, s.47). Eğitim ve öğretimde olduğu gibi yabancılara Türkçe öğretimi alanında da amaç hedefe ulaşmaktır. Bu süreçte verilen eğitimin niteliği, öğretmenlerin yeterliliği, eğitimin ve öğretimin doğru bir şekilde verileceği ortamın büyük bir önemi olduğu kadar ölçme ve değerlendirmede bu sürecin ana parçalarından biridir. Yazma becerisinin karmaşık yapısı ölçme ve değerlendirme yaparken ne şekilde, hangi ölçme değerlendirme yaklaşımlarıyla yapılacağı, hangi ölçme araçlarının kullanılacağı konusunu önemli bir hale getirmektedir.

Bu sebeple yabancılara Türkçe öğretiminde ölçme ve değerlendirme üzerinde ciddiyle durulması gereken bir konudur. Amaç, öğrencilere öğrenim sonunda başarıları ile ilgili etkili ve hatasız ölçmeler yapmaktır. Bu hatasız ölçümlerin sağlanabilmesi için hazırlanan ve kullanılan aracın geçerli ve güvenilir olması gerekmektedir. Bir ölçme aracı belirlenen öğretim hedeflerini ölçüyorsa bu aracın geçerli olduğu söylenebilir (Altmışdört,2010). Ölçme ve değerlendirme genel anlamda dil öğrenim sürecinde olduğu kadar yazma becerisinde de üzerinde dikkatle durulması gereken bir konudur. Yabancılara Türkçe öğretiminde yazma eğitimi, yazma süreci, yazma becerisine yönelik yöntemler ve teknikler, sınavların nasıl hazırlanması gerektiği üzerine birçok çalışma yapılmıştır. Kalfa (2014) dil öğretiminde becerilerin eşit şekilde geliştirilmesinin gerekliliğini vurgulamış, buna karşılık yazma becerisinin yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde geri plana atıldığını belirtmiştir. Ölçme ve değerlendirme alanında ise yok denilecek kadar az sayıda çalışma olması Yabancılara Türkçe alanında yazma becerisinin ölçme ve değerlendirilmesinde geçerlilik ve güvenilirlik problemini ortaya çikarmıştır.

Yazılı anlatımların değerlendirilmesindeki zorluklardan diğeri ise öğretmenler tarafından çok fazla zaman alması ve zahmetli olmasından kaynaklanmaktadır. Yazılı anlatımların puanlanması yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde genellikle genel izlenime dayalı yapılmaktadır. Bu puanlama yöntemi ise bazı tartışmaları beraberinde getirmektedir. Çetin’e (2002) göre yazılı yoklamalarda en önemli sınırlılık, puanlamadaki güvenilirliğin düşük olmasıdır. “Güvenirliğin düşük olmasını ise farklı öğretmenler tarafından farklı puanlamalar yapılmasına bağlamaktadır. İzlenimle puanlama yapılması öğretmenlerin, öğrencilerin yazılı anlatımlarındaki belli unsurları öne çikarmalarına dolayısıyla da objektif olmayan bir puanlamaya sebep olmaktadır” (Zorbaz, 2013, s.179). Yazılı yoklamalarda puanların güvenilirliği ve geçerliği objektif testlere göre daha düşüktür. Puanlamada objektifliği sağlamak, geçerlik ve güvenilirliği arttırmak için bazı önlemler alabiliriz. (Çetin, 2002, s.5)

” Başta ABD olmak üzere birçok ÷lkede yazma becerisini değerlendirmede araç olarak çözümleyici puanlama yönergeleri (analytic rubrics) kullanılmaktadır” (Arı, 2010, s.49). Çözümleyici puanlama anahtarları puanlamaları yapmadan önce hazırlanması gerekli olarak gör÷len ölçme anahtarlarıdır. Bu anahtarlar sayesinde objektife en yakın ölçmeler yapılabilmektedir. Böylelikle geçerliği ve güvenirliliği yüksek ölçme anahtarları oluşturulabilirse hem objektiflik hem de zaman açısından daha verimli ve uygun bir puanlama metodu geliştirilmiş olacaktır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada yabancılara Türkçe öğretime alanında yazma becerisine öğretilere değerlendirmelerinde destekleyici olmaları hususunda seviyelere uygun şekilde hazırlanan dereceli puanlama anahtarı (DPA) geliştirmek amaçlanmıştır. Geliştirilen bu dereceli puanlama anahtarlarının yabancılara Türkçe öğretiminde yazma becerisinde standart ve objektif bir değerlendirme sunması hedeflenmektedir. Gelişmekte olan bu yeni alana ölçme ve değerlendirme alanında katkı sağlaması amaçlanan bu DPA’lar öğrencilerin hangi seviyede neleri öğrenmesinin gerektiğini göstermek, eksikliklerinin daha iyi bir şekilde ortaya çıkarılmasında yardımcı olmak ve bazı karışıklıkların önüne geçmek amaçlanmaktadır. Hazırlanan bu DPA’lar ile alanda yazma becerisini değerlendirme hususundaki sorunları en aza indirmek hedeflenmektedir.

Araştırma yukarıda belirtilen amaç doğrultusunda “Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma becerisini değerlendirmeye yönelik dereceli bir puanlama anahtarı nasıl olmalıdır?” ana problemi çerçevesinde ele alınmıştır. Araştırmanın alt problemleri şunlardır:

1. Geliştirilen dereceli puanlama anahtarlarının geçerlik ve güvenilirlik durumları nasıldır?
2. Öğretilerin dereceli puanlama anahtarı kullanma konusunda görüşleri ve uygulamaları nelerdir?

1.3. Araştırmanın Önemi

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde seviyelere göre DPA hazırlanması üzerine yapılan bu araştırmada, yazma becerisinin değerlendirilmesinde kullanılması gerekli olan ve alanda şu an mevcut olmayan, standart bir puanlama ölçütü alan yazın kazandırılmak istenmiştir. Yapılan konuyla ilgili gerekli alan yazın tarandığında yabancılara Türkçe öğretime alanında ölçme ve değerlendirme üzerine araştırmalar kısıtlıyken, yazma becerisini ölçme ve değerlendirme çalışmaları yok denilecek kadar az sayıda olduğu tespit edilmiştir. Üstelik araştırmanın ön hazırlıkları sürecinde alanda eğitim veren kurumlarla yapılan görüşmelerde, yazma becerisini değerlendirme aşamasında ciddi karışıklıkların olduğu, değerlendirmelerin objektiflikten uzak bir şekilde yapıldığı, alanda düzenli ve standart bir dereceli puanlama anahtarının bulunmaması gibi temel sorunlar yabancı dil olarak Türkçe eğitiminde yazma becerisini değerlendirmede temelde ciddi eksikliklerin olduğunu göstermektedir. Bu eksikler göz önüne alınarak hazırlanan bu alışma, Avrupa Ortak Öneriler erevesi’nin yazma becerisi kazanımlarına ve alanda kullanılan kitapların ortak konularına göre

hazırlanmış olup, alanda daha önce yapılan veya uyarlanan diğer DPA'lerden farklıdır. Seviyelere uygun hazırlanan bu DPA'lar her seviyenin kazanımına göre ölçüt oluşturmaktadır.

Yazma becerisinin kazandırılması ve değerlendirilmesinde önemli bir ölçüt olan tutarlık ve bağdaşıklık gibi içeriksel ve biçimsel öğeler ayrıntılı bir şekilde analiz edilerek her seviyeye uygun olacak şekilde oluşturulmuştur. Böylelikle metin oluşturmanın temel öğeleri, hazırlanan bu DPA'larla beraber değerlendirmeye eklenmiştir. Her seviyeye uygun şekilde hazırlanmış olması ise yapılacak değerlendirmelerin objektifliğini artırarak, her seviyede kazandırılmak istenen kazanımların ne derece kazandırılıp kazandırılmadığını net bir şekilde ortaya koymaktadır. Hazırlanan bu DPA'lar Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin yazılı anlatım becerilerini seviyeye uygun şekilde değerlendirmeyi ve öğreticilere değerlendirmelerinde destekleyici olmayı hedeflemektedir.

1.4. Sınırlılıklar

Araştırma;

- Bartın Üniversitesi 2020-2021 eğitim öğretim yılında Bartın Üniversitesi Dil Eğitim Merkezi'nde eğitim görmekte olan öğrencilerin yazma sınavları,
- Araştırmacının çalıştığı dil öğretim merkezi,
- Araştırma sürecinde dereceli puanlama anahtarlarını değerlendiren alanında uzman öğretim görevlileriyle,
- Araştırmanın veri toplama aşamasında bilgi toplanan Ankara TÖMER, Gazi TÖMER, Hacettepe TÖMER ve BÜ-DEM ile sınırlıdır.

1.5. Tanımlar

Ölçme. Herhangi bir niteliğin gözlenmesi ve gözlem sonucunun sayılarla ya da başka sembollerle ifade edilmesidir (Turgut ve Baykul, 2010).

Değerlendirme. Değerlendirme, ölçme sonuçlarını bir ölçüte veya ölçütlere vurarak ölçülen nitelik hakkında bir değer yargısına varma sürecidir (Turgut ve Baykul, 2014, s.3).

Geçerlilik. Geçerlik, testin bireyin ölçülmek istenen özelliğini diğer özelliklerle karıştırmadan ne derece doğru ölçtüğüyle ilgilidir (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2019, s.121).

TÖMER. Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi

Rubrik. Rubrik bir çalışmayı değerlendirirken kullanılacak kriterleri sıralayan bir puanlama cetvelidir (Korkmaz, 2009).

Avrupa Ortak neriler erevesi. neriler erevesi, amaç, içerik ve yöntemlerin belirlenmesi için ortak bir temel oluşturarak kursların, ğretim programlarının, yönergelerin, yeterlik belgelerinin saydamlığını artırır ve böylece modern diller alanında uluslararası iş birliğinin geliştirilmesini sağlar. (TELC, 2013)

2.KURAMSAL ÇERÇEVE VE LİTERATÜR

2.1. Ölçme ve Değerlendirme

Eğitim ve öğretimde eğitimin gelişmesi için ve eğitimin niteliğinin artması ölçme ve değerlendirme ile doğrudan ilgilidir. Göçer'e (2019) göre ölçme ve değerlendirme öğrenme ve öğretme sürecine yön vermektedir. Öğretmen ve öğrenci performansları ve yeterliliği hakkında bilgi vermesi, istenilen davranışların ne derecede kazandırıldığının ortaya konulması eğitimin her alanında ölçme değerlendirmeyi eğitimin vazgeçilmez bir parçası haline getirmektedir. Ölçme ve değerlendirme genellikle beraber kullanılan iki kavramdır. Bunun sebebi ise ölçme gerçekleşikten sonra değerlendirmenin yapılmasıdır.

Özçelik (2016) ölçme ve değerlendirmeyi belli giriş davranışlarıyla sürece katılan öğrencileri, öğrenciler için hazırlanan bir öğretme-öğrenme ortamı ile etkileştirerek öğrenci davranışlarında istenilen değişimlerin sağlanmaya çalışılması şeklinde açıklamaktadır. Böylelikle "beklenen davranışın gerçekleşip gerçekleşmediği" sorusunun cevabı ölçme ve değerlendirmeye doğrudan ilişkilendirilmiştir.

Eğitim ve öğretimin daha işlevsel olması için ölçme ve değerlendirme süreçlerinde yapılan çalışmaların, ölçme araçlarının nitelikli ve seviyeyi belirleyici şekilde olması gerekmektedir. Dilin öğretimi hususunda ölçme ve değerlendirme önemli bir yere sahiptir. Dil, kendine has kuralları bulunan ve bu kurallar çerçevesinde insanlar arasında iletişimi sağlayan bir araçtır. (Gürses,2006, s.131).

Bu sebeple dil öğretiminde kazanımların, girdilerin ve çıktıların iyi bir şekilde ölçülmesi ve değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu çerçevede bakıldığında ölçme ve değerlendirmenin dil öğretimi üzerindeki en önemli amacı dil öğretim sürecinin kalitesinin, öğretim sürecinin ve sonucun doğru bir şekilde ölçülmesi ve iyileştirilmesidir.

"Öğrencilerin hedeflere ne derecede ulaştıklarının belirlenmesinde ölçme ve değerlendirme önemli yer tutar. Bu yüzden ölçme ve değerlendirme doğru öğrenilip doğru uygulanmalıdır" (Çakmak,2009, s.15). Bu sebeple dil öğretiminde kullanılacak ölçme ve değerlendirme araçlarının güvenilir ve geçerli olması üzerinde durulması gereken en önemli konulardan biridir. Yabancılara Türkçe öğretimi, ana dilde Türkçe öğretimi ile benzerlikler gösterse bile yabancı dil olarak öğretiminde daha karmaşık bir yapı vardır. Dilin öğretiminin yanı sıra, kültür aktarımında da sürece dahil olması Türkçenin yabancı dil olarak öğretimini ve yabancı öğrencilerin Türkçeye bakış açılarını zorlaştırmakta ve karmaşıktır. Bu nedenler göz önünde bulundurulduğunda öğretimin uygulanış biçimi ve ölçme değerlendirme süreçleri şekillendirilmeli ve işlevselliğini üzerinde dikkatle durulmalıdır.

2.1.1 Ölçme

"Ölçmenin birçok tanımı yapılmıştır. Belli bir nesnenin ya da nesnelerin belli bir özelliğe sahip olup olmadığının, sahipse sahip oluş derecesinin gözlenip, gözlem sonuçlarının sembollerle ve özellikle sayı sembolleriyle ifade edilmesidir "(Tekin,2003, s.31).

Turgut, (1997) ölçmeyi, ölçmeye konu olan bir niteliğin gözlemlenerek, gözlem sonuçlarının rakamlarla ya da sembollerle açıklanması şeklinde ifade ederken, Ercan ve Kan, (2004) ölçme kavramını durumların ya da nesnelere hakkında değerlendirmeler yaparak, yapılan değerlendirmelerin sonuçlarına dayanarak belli çıkarımlarda bulunulması olarak tanımlamıştır. Bu tanımlamalardan yola çıkarak ölçme genel anlamda bireyler veya nesnelere hakkında çeşitli değerlendirmeler yaparak niteliklerin uygun araçlarla ölçülüp değerlendirme sonuçlarına göre niteliklerin sayılarla ya da sembollerle ifade edilmesi şeklinde tanımlanabilir.

Tekin (1996); fark kavramının ölçme için temel kavram olduğunu belirtir ve bundan yola çıkarak ölçmenin konusunun değişen bir özellik olduğunu ön plana çıkarır, ölçmenin farklılıklardan ortaya çıktığını ifade eder.

Başka bir tanımla ise ölçme ve değerlendirme, sürece dahil olan öğrenciler için hazırlanmış olan bir öğretim-öğrenme ortamının unsurlarıyla birleştirilerek öğrencilerin davranışlarında istenilen değişimleri yaratma çabasıdır (Özçelik,2016). Böylelikle “beklenen davranışın gerçekleşip gerçekleşmediği” sorusunun cevabı ölçme ve değerlendirmeyle doğrudan ilişkilendirilmiştir.

Öğrencilerin öğrenme düzeylerinin birbirinden farklı olması, eğitimde öğrencilerin düzeylerine göre hedeflenen kazanımların istenen düzeyde gerçekleşip gerçekleşmediğinin tespiti ölçme ve değerlendirme ile belirlenir. Bu çerçevede eğitim ve öğretim sürecinin en önemli parçası olan öğrencide bulundurmakta olduğu birtakım özellikler sebebiyle geçmişten günümüze ölçmenin ana unsurlarından biri konumundadır. (Boylu, 2019)

2.1.2 Değerlendirme

“Ölçme ve değerlendirme kavramları ülkemizde birbirinin yerine, ayrı ayrı veya birleşik olarak kullanılan birbirinden farklı ama birbiriyle ilişkili iki kavramdır” (Özenç,2013, s.158).

“Bütün sistemlerde sürecin sonunda elde edilen ürünlerde yetersizlikler, eksiklikler olabilir, hatta beklenmeyen ürünler bile elde edilebilir. Eğitim sisteminde de sürecin sonunda oluşması beklenen davranışlarda yetersizliklerin olması olasıdır, öğrencilerde planlanmayan ve hatta istenmeyen bazı davranışlar da gelişmiş olabilir. Bu nedenlerle sürecin sonunda veya belli noktalarında kontroller yapılır. Bu kontroller eğitimde “değerlendirme” terimiyle ifade edilir” (Baykul,2011, s.1). Değerlendirmenin tanımı Turgut ve Baykul (2014) tarafından ise genel olarak ölçme sonuçlarının bir ölçütle karşılaştırılarak bir değer yargısına ulaşma süreci şeklinde ifade edilmiştir. Değerlendirme, ölçme araçlarıyla elde edilmiş sonuçları alır ve inceler. Bu incelemelerden sonra belli bir yargıya ulaşılır.

Değerlendirme ve ölçme birbirini etkileyen kavramlardır. Doğru bir değerlendirme yapılabilmesi için ölçmede kullanılan aracın güvenilir olması gerekir. Yanlış ölçümlerden alınan yanlış sonuçlar, yanlış bir değerlendirmeye sebep olacaktır. Değerlendirme geçerli bir ölçüte dayanmalı ve işlemler hatasız bir şekilde yapılmalıdır (Turgut ve Baykul, 2015, s.71). Bu sebeple ölçme olmazsa değerlendirmede olmaz, eğer ölçme yanlış yapılırsa değerlendirme de yanlış bir amaca hizmet etmiş olacaktır. Değerlendirme, hedeflenen

kazanımların ne derecede kazandırıldığı, süreçte yapılan çalışmaların ne derecede başarılı olduğunu belirlemek amacıyla yapılmaktadır.

Ölçme ve değerlendirmenin eğitimdeki bu önemli misyonu, bu iki önemli kavramı dil öğretiminde de ön plana çıkarmakta ve dil öğretiminin önemli ve gerekli bir parçası haline gelmektedir. Bu gereklilik kendini yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde de göstermiş bununla beraber yeni bir alan olan yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde gerekli olan yerini ve önemini almıştır.

2.1.3 Geçerlilik ve Güvenirlilik

Ölçme ve değerlendirmede büyük öneme sahip kavramlardan ikisi geçerlilik ve güvenirliliktir. Doğru ve sağlıklı ölçme ve değerlendirmeler yapmamız için ölçme aracımızın bu iki özelliğe sahip olması gerekmektedir.

Sönmez (2003, s. 418) “geçerlilik kavramını bizlere bir testin ölçmek istediği niteliği gerçekten ölçme derecesi” şeklinde ifade etmektedir. Geçerlik, testin bireyin ölçülmek istenen özelliğini diğer özelliklerle karıştırmadan ne derece doğru ölçtüğüyle ilgilidir (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2019, s.121). Bu tanımlamalara ek olarak Göçer (2005, s. 53) geçerliliği kullanılacak ölçeğin amaca uygun olması şeklinde ifade eder.

Bir ölçme aracında bulunması gereken dört tür geçerlik türü vardır.

Bunlar aşağıdaki gibidir;

Kapsam geçerliği: Ölçme aracının ölçülecek davranışları, kapsayıp kapsamadığıdır. Kapsam geçerliği ölçme yapılacak alanın tüm konularının ölçme aracı tarafından temsil edilebilme özelliğidir (Çakmak,2009, s.19).

Büyüköztürk (2019, s.122) kapsam geçerliğinde “Test maddeleri ölçülmek istenen davranışı yeterince yansıtıyor mu?” sorusunun cevabının arandığını belirtmektedir.

Yapı geçerliği: “Bilimin kuramsal boyutunda var olan olgular, kavramsal veya işlevsel olarak tanımlanırlar ve olgular arasındaki ilişkiler ölçmeden yararlanılarak açıklanmaya çalışılır. İspatlanamayan, ancak ölçme ile fark edilebilen bu hipotetik olgulara “yapılar” denir” (Büyüköztürk,2019, s.123).

Tekin (1991, s.52), yapı geçerliğini bir testin veya ölçme işleminin teorik bir yapıya ölçüp ölçmediğinin belirlenmesi şeklinde ifade eder.

Görünüş geçerliği: Görünüş geçerliği, bir testin gerçekten ne ölçtüğü ile değil, onun ne ölçüyor görüldüğü ile ilgilidir (Tekin,1991, s.53).

Yordama geçerliği: “Yordama geceliğinde, test puanı ile gelecekte ölçülecek davranış arasındaki ilişki incelenerek test puanlarının gelecekteki davranışı ne derece yordadığı araştırılır” (Büyüköztürk,2019, s.123).

Ölçme ve değerlendirme için önemli diğer bir kavram ise güvenilirliktir. Öncü (1994) güvenilirlik kavramını ölçme aracının aynı koşullarda yinelenen ölçümlerde elde edilen değerlerin tutarlılığının göstergesi olarak tanımlar. Bu tanıma ek olarak güvenilirlik sadece ölçme yapılan araçla ilgili değil, ölçme yapılan araç ve bu araçla yapılan ölçmenin sonuçlarına ilişkin bir özelliktir (Ercan ve Kan, 2004).

Bir ölçme aracı tesadüfi hatalardan ne kadar arınık olursa o derece güvenilir olur. Bir diğer deyişle ölçme aracı her uygulandığında aynı sonucu veriyorsa güvenilirirdir (Çakmak,2009, s.21). Güvenilir olmayan ölçeklerle yapılan ölçmeler geçersiz ve kullanışsızdır. Yukarıda tanımları yapılan geçerlilik ve güvenilirlik kavramları eğitimde dikkat edilmesi gereken mühim gerekliliklerdendir. Anadilde eğitimde olduğu kadar yabancı dil eğitiminde de önem taşıyan bu iki kavram, ölçme ve değerlendirmeyi oluşturan iki temel unsurdur.

2.1.2 Yabancılara Türkçe Öğretiminde Ölçme ve Değerlendirme

Ölçme-değerlendirme çalışmaları eğitim-öğretimin temel yapı taşıdır. Ölçme-değerlendirme uygulamaları yapılan ölçmelerin amaca uygunluğunun sağlanması ve öğrencilerin kazandırılması amaçlanan kazanımları edinme durumunun belirlenmesi ve sonradan yapılacak çalışmalara kılavuzluk yapması açısından büyük bir yere sahiptir (Göçer, 2007).

“Modern dil eğitimi yaklaşımlarının geldiği son noktada, öğrencilerin üst düzey zihinsel beceriler sunmalarına yeterli düzeyde olanak tanımayan çoktan seçmeli testler, doğru yanlış testleri, eşleştirmeli testler, tamamlamalı testler ve sınavlar, öznel ölçütlere dayalı olarak yapılan yazılı sınavlar terk edilerek öğrencilerin yazılı anlatım becerilerinin hem süreç hem de ürün açısından değerlendirilmesi esas alınmakta, bu ölçme ve değerlendirme çalışmalarının herkes tarafından kabul gören ölçütler ve özellikler içeren araçlarla yürütülmesi benimsenmektedir”(Şengül, 2011,s.6).

Ölçme ve değerlendirme eğitim sürecinin olmazsa olmazıdır. Bu sebeple Yabancılara Türkçe öğretiminde de önemli bir yere sahiptir. Dil öğretiminde hata sürecin kaçınılmaz bir parçasıdır. Bu hataları en aza indirmek için yapılan ölçmeler ve değerlendirmeler dil öğretiminde büyük öneme sahiptir. Dil öğrenmek bir süreç gerektirdiği için öğretim süreci etkin kılınmadığında zaman kaybına neden olmaktadır.

Yabancılara Türkçe öğretimi 4 beceri esas alınarak yapılmaktadır. Bu dört temel beceri okuma, yazma, dinleme ve konuşma şeklindedir. Hedeflenen kazanımlar Avrupa Ortak Çerçevesinde belirtilmiş ve buna yönelik yapılan eğitim ve öğretimlerin sonucunda kazanımların çerçeveye uygunluğunu belirlemek amacıyla ölçme ve değerlendirme yapılması gerekliliği ortaya çıkmıştır. Bu bağlamda öğrencilerin hedeflenen kazanımları edinme durumu, günlük hayatta bunları kullanım durumları, yeterlilikleri gibi konular ölçme ve değerlendirme ile belirlenip düzenlenebilir

Eğitim sürecinin temel amacı başarıya ulaşmaktır. Bunun için bu alanda çalışan Türkçe öğreticilerinin süreci doğru ve planlı bir şekilde yürütmesi gerekmektedir. Hedef, dil becerilerinin kazanılmasını sağlamaktır. Bu becerilerin öğrencilerde doğru bir şekilde

kazanılıp kazanılmadığının tespiti ise ölçme ve değerlendirme araçları ile yapıldığından, ölçme ve değerlendirme; dil becerilerinin kazandırılmasında ve yabancılara Türkçe öğretimi alanında sanıldığından daha çok dikkat ve özveriye sahip olunması gereken bir alandır.

“Dil becerileri, bireylerin dinlediklerini, gördüklerini, okuduklarını tam ve doğru olarak anlaması ve yine bunları tam ve doğru olarak başkalarına anlatması biçiminde özetlenebilir. Bu becerilerin kazandırılması ise; dinleme, okuma, konuşma ve yazma gibi dört ana etkinliğe dayanmaktadır. Bu etkinlikler, birbirinden ayrı değil, birbirini tamamlayıcı bir ilişki içindedir (Maltepe, 2006, s.16)”

2.1.3 Okuma Becerisinin Değerlendirilmesi

Yabancılara Türkçe öğretiminde kazandırılması gereken 4 becerinin kazanılıp kazanılmadığı bu becerilere yönelik yapılan ölçme ve değerlendirmeler ile belirlenir. Kazanımlar Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi’nde her beceri için ayrı ayrı belirtilmektedir. Bu çerçeve doğrultusunda öğrencilerin öğretim süreçleri bittiklerinde bu kazanımlara sahip olması gerekmektedir. Bu beceriler sırasıyla okuma, dinleme, konuşma ve yazma becerisi şeklindedir.

Okuma becerisi Günay (2007) tarafından verici tarafından aktarılmış olan bildiride, anlamlı bir yapı karşısında alıcının belirli bir algılama biçimiyle, okuduğu metne kendisini de katarak bir anlam yarattığı bir süreç olduğu şeklinde ifade etmiştir.

“Okumanın başka bir tanımı da şu şekildedir: Okuma, var olan yazılı veya basılı işaretleri, belli kurallar çerçevesinde seslendirilmesi, duyu organları yoluyla algılanıp anlamlandırılması, kavranması ve yorumlanmasına dayanan zihinsel bir etkinliktir” (Razon,1982; Sever, 2015).

Yapılan tanımlardan da anlaşıldığı gibi okuma zihinsel faaliyettir. Okuma becerisinin öğretimi en az diğer becerilerin öğretimi kadar önem gerektiren ve özellikle metninin dikkatle hazırlanması gereken bir eğitim-öğretim sürecidir. Öğrencilerin bu becerileri kazanıp kazanamadıklarını ise doğru ölçme ve değerlendirme araçlarıyla test ederiz.

“Öğrencilerin okuma becerileri yapılan her sınavda (Kur Sınavı, Seviye Belirleme Sınavı ve Türkçe Yeterlik Sınavı) okuma metinleri üzerinden ölçülmektedir. Bu çerçevede ilgili sınavlarda okuma becerisini ölçmek amacıyla çoktan seçmeli testler, doğru yanlış soruları, eleştirme soruları, kısa cevaplı sorular, var/yok soruları, boşluk doldurma soruları vb. en çok tercih edilen soru tipleridir” (Boylu, 2019, s. 90). Bu sorular Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesinde hedeflenen kazanımlar doğrultusunda ölçülüp değerlendirilmektedir. Becerilerin ölçme ve değerlendirilmesi başlı başına önemli bir konudur. Bunun nedeni becerilerin her birinin diğer becerilerle ilişkili olup, paralel ilerlemesidir. Anlama, yazının ve konuşmanın ne demek istediğini algılamaktır (Göğüş, 1978, s. 41). Bir becerinin kazanılması eksik kalırsa diğer bir becerinin öğrenimini etkileyecektir. Bu bağlamda da yapılan ölçmeler ve değerlendirmeler dikkatle yapılmalıdır. Çünkü öğrencinin hedef kazanımları doğru şekilde aldığı ölçmeler sonucunda ortaya çıkmaktadır. Yanlış ölçmeler ve değerlendirmeler, bütün olarak öğretim sürecini etkileyecektir.

2.1.4 Dinleme Becerisinin Değerlendirilmesi

Dinleme bireylerin ilk öğrenmeye başlama sahasıdır (Güneş, 2007, 73). Dinleme becerisi ilk olarak kazanılan becerilerden biri olarak, son yıllarda gelişmekte olan Yabancılara Türkçe öğretimi alanında önemli bir yere sahiptir.

Richard (1983) dinlemenin anlamlandırmayla son bulan bir süreç olduğunu, öğrencinin söyleneni anlamlandırmasının özellikle hedef dili yeni öğrenmeye başladıysa oldukça zor olacağını ifade ederek dinleme becerisinin kazandırılma sürecinin oldukça güç olacağını anlatmıştır.

Dinleme becerisinin kazandırılmasının öneminin yanında ölçülüp değerlendirilmesi de büyük öneme sahiptir ve üzerinde dikkatle çalışılması gereken bir konudur. Bu konu çerçevesinde Melanlıoğlu (2016), yabancı öğrenciler için dinleme becerisine yönelik üst bilişsel dereceli puanlama anahtarı geliştirmiştir. Bu çalışmanın sonucunda dereceli puanlama anahtarı kullanımının, sonuçtan ziyade öğretim sürecinin de esas alındığı değerlendirmelerden faydalanmanın öğrenciler için daha yararlı olacağı sonucuna varmıştır. Yapılan çalışma ile bir beceride alternatif ölçme araçlarından biri olan DPA'dan nasıl faydalanılabileceği örneklendirilmeye çalışılmıştır.

Melanlıoğlu'nun çalışmasının sonucunda olduğu gibi artık etkinliklerin, sınavların değerlendirilmesi gibi konularda alternatif değerlendirme araçları kullanılmalı ve becerilerin değerlendirilmesi konusunda daha çok çalışma yapılmalıdır. Her beceri diğer beceriyle beraber kazanılır. Bu açıdan dinleme becerisi, konuşma becerisiyle beraber gelişir. Bu iki beceri arasındaki bağlantının doğrudan ilişkili olduğunu savunan Özbay; (2009, s.61) "bunun başlıca sebepleri arasında konuşmanın birden fazla kişi arasında cereyan etmesi ve tarafların birbirlerini dinlemek zorunda olmaları bulunmaktadır. Dinleme olmadan konuşma olmayacağı gibi, dinleme becerisi gelişmemiş olan insanların güzel konuşmaları da mümkün olmamaktadır" şeklinde ifade eder.

2.1.5 Konuşma Becerisinin Değerlendirilmesi

Dil öğretiminde dil kazanımını gösteren en temel beceri konuşma becerisidir. Yabancı dil öğrenen öğrencilerin en çok ihtiyaç duydukları beceri konuşma becerisidir. Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesinde belirtilen dil becerileriyle yabancı dil öğretilmesi gittikçe önem kazanmaktadır.

Yabancı dil öğretiminin en temel ilkesi dili iletişim için öğretmektir. Dolayısıyla, dil becerileri arasında konuşma becerisi her zaman en önemlisi olarak göze çarpmaktadır (İşisağ ve Demirel, 2010, s.193).

Konuşma becerisinin öğretim süreci gerekli özeni ve dikkati içinde bulundurması gereken bir süreçtir. Çünkü konuşma becerisini etkileyen birçok sosyal, çevresel etkenler vardır. Özellikle öğrenilen dilin konuşulmadığı yerlerde eğitim sürecinde öğrenciye hedef dille ilgili doğru aktarımlar yapılmalı ve Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesindeki hedeflere uygun

kazanımlar kazandırılmalıdır. Konuşma becerisinin öğretim süreciyle, teknikleriyle ilgili yabancılara Türkçe öğretimi alanında birçok çalışma yapılmıştır fakat yine ölçme değerlendirme kısmında eksiklikler bulunmaktadır.

Ülkemizde çeşitli değerlendirmeler yapılmaktadır. Yabancılara Türkçe öğretiminde konuşma becerisinin doğru ölçülmesi ve bu ölçmenin öğretmenlere, çalışılan kurumlara, kullanılan ders kitaplarına vb. değişkenlere göre farklılık göstermemesi adına dereceli puanlama anahtarı kullanmak çok önemlidir. (Boylu, 2019, s.144). Ortak bir dereceli puanlama anahtarının kullanılmaması konuşma becerisini değerlendirme aşamasında maalesef eksik bir konudur. Türkçe öğretim merkezlerinin ortak bir dereceli puanlama anahtarı kullanmaması da ortaya bir takım güvenilirlik ve geçerlilik sorunları çıkarmaktadır. Günümüzde konuşma becerisini değerlendirmede geçerli olan dereceli puanlama anahtarı kullanılmamaktadır. Bazı kurumlar konuşma sınavını yaparken tek değerlendirici kullanmakta, bazı kurumlarda ise kendi belirledikleri puanlama anahtarları kullanılmaktadır.

2.1.6 Yazma Becerisinin Önemi

Özaslan'a (2018, s.19) göre "yazma, diğer bir anlatma becerisi olan konuşmanın görsel formu olarak değerlendirilmektedir. Dolayısıyla kimi zaman öğrencilere yabancı dili konuşmayı öğretmenin yeterli ve daha kolay olduğu düşünülmektedir. Oysa yazma dili konuşmayı öğrenmenin bir uzantısı değildir. Ana dilimizi konuşmayı sistematik bir eğitim almadan evde büyüdüğümüz ortamda öğreniriz ancak birçoğumuzun yazmayı öğrenmemiz için okulda sistematik eğitim almamız gerekmektedir."

Gündüz (2003, s.15), yazmayı yaşamı keşfetmek ve başka insanların evrenini tanımaya çalışmak şeklinde ifade etmektedir. Bu tanımdan yola çıkarak yazma becerisinin sosyo-kültürel yönden başka kültürleri tanımaya yarar sağladığını söyleyebiliriz.

Yabancı dil öğrenimi, kişinin ana dili dışında başka bir dil ve kültürle tanışması demektir. Her insan yabancı dil öğrenirken ilk önce kendine psikolojik bir duvar örer ve zaman zaman da bu yeni dili öğrenemeyeceğini düşünür. Bu yüzden, yabancı dil öğretilirken her tür sıkıcılık ve zorluktan uzak durulmalıdır. Burada görev öğretim elemanına düşmektedir. Hiçbir kitap dil öğretimi için tek başına yeterli değildir (Barın,2004, s.20).

Yazma Eğitimi, eğitim ve öğretim sürecinin her aşamasında kullanılmıştır. Dil becerilerinin kazandırılması ve kazanılan becerilerin aktarılması, temel alan Türkçenin Yabancı Dil olarak öğretiminde yer alan becerilerden biri yazma becerisidir. Diğer becerilerin arasında yazma becerisinin önemle üstünde durulması ve geliştirilmesi son derece önemlidir. Çünkü Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen, öğrencilerin yazma becerilerinin, özellikle üniversite eğitimleri aldıklarında, başarılarını büyük oranda etkilediği bilinen bir gerçektir (Büyükkız, 2012).

"İkinci dil öğretiminde yazma becerileri özellikle öğrenim gören üniversite öğrencileri için çok farklı anlamlar taşır. Bu öğrencilerin konuşma becerilerinden daha çok yazma becerilerinin akademik başarıları için önem taşıdığı görülmektedir "(Tok, 2013, s.251).

Bu açıdan değerlendirildiğinde yazılı olarak yapılan dil yeterlilik sınavlarında yazma alanındaki beceri eksikliğinin diğer alanlarda da başarısız olarak görülmesine yol açması (Yıldırım ve Şimşek, 2011, s.256), yabancılara Türkçe öğretimi alanında yazma becerisinin geliştirilmesini gerekli kılan önemli bir konudur. Özbay (2011) yazma becerisinin ölçme ve değerlendirme sürecine olumlu katkısı olduğundan ve öğrencilerin bilgilerini kontrol etmesi, düzenlemesi; düşüncelerini genişletmesi ve planlı bir şekilde ifade etme olanağı vermesinden dolayı oldukça önemli bir beceri olduğunu ifade etmiştir. Türkiye, sosyal ve coğrafi yapısından dolayı yabancı öğrenci potansiyeli olan bir ülkedir. Bu sebeple yabancı dil öğretimi ihtiyacı gün geçtikçe artmaktadır. Bu ihtiyaç Türkiye’de bulunan yabancılar için ya da Türkiye dışında Türkçe öğrenmek isteyen yabancılar için önemlidir. Bu nedenle Türkçenin yabancılara öğretimi konusu, mutlaka dikkate alınması gereken ve önemli bir konudur. Bunun için yabancı dil olarak Türkçe öğretime katkı sağlayacak kayda değer araştırmalar ve incelemeler yapılmalıdır (Göçer ve Moğol 2011)

2.1.7 Yazma Becerisinin Değerlendirilmesi

İnsanoğlu yaşamın her döneminde iletişim kurmaya gereksinim duymuştur. Bu ihtiyaç konuşma becerisinin yanında yazma becerisini de kullanabilme gerekliliğini ortaya çıkarmıştır. Yazma becerisinin diğer becerilere oranla daha karmaşık olmasının sebebini Barın (2009, s. 21) “yazan kişinin, yazı ile verdiği iletinin okuyan tarafından doğru ve eksiksiz anlaşılması için, iletiyi hangi kelimelerle ifade edeceğini, cümleyi nasıl düzenleyeceğini ve yazım kurallarına uygun bir şekilde nasıl yazacağını bilmesinin” gerekliliğini vurgulamıştır. Bu gereklilikler yazma becerisini ve yazma becerisinin öğretimini karmaşık hale getirmektedir

Temizkan (2003) çalışmasında yazılı anlatımların değerlendirilmesinin mevcut sistemde gelişigüzel yapılmakta olduğunu ve hemen hemen öğrenciye hiçbir yararı dokunmadığını ifade etmiştir. Yazma becerisini ölçülüp değerlendirilmesinin yanı sıra sınavların doğru şekilde puanlanıp değerlendirilmesi de önemlidir. Hazırlanan sınavın geçerliliği ve güvenilirliği yüksek bile olsa değerlendirmede hata olması, sınavın geçerlilik ve güvenilirliğini düşürecektir.

Boylu (2019) çoktan seçmeli, doğru-yanlış, var-yok vb. testlerin hazırlanması zor puanlaması kolayken yazma ve konuşma sınavlarının ise hazırlanmasının kolay puanlamasının oldukça zor olduğunu belirtmiştir. Bunun sebebi ise yazma ve konuşma sınavlarının puanlamasında net ölçütler belirten puanlama anahtarlarının bulunmamasıdır. Yazma sınavlarını puanlama kurumlara, okullara, kurslara göre değişiklik göstermektedir. Bu puanlamalardan bazıları aşağıda açıklanmaya çalışılmıştır.

Öğreticinin deneyimlerine ve tecrübelerine göre puanladığı puanlama biçimi, bu alanda çalışan öğretmenlerin genel ölçütler kullanmadan verdikleri puanlardır. Bu puanlama sınavın doğru değerlendirilmesini etkilemektedir. Bu tür puanlamalarda kâğıdı alanda uzaman en az iki kişi değerlendirmesinin gerekliliği alanda yapılan çalışmalarda belirtilmiştir.

Özçelik (1992), bir öğretmenin puanladığı bir kâğıdı başka zaman tekrar puanladığında farklı puan verdiğini ya da aynı kâğıdı sonra farklı bir öğretmen puanladığında farklı bir puan verildiğini, bu puanlar arasında tutarlılık olmadığını belirtmiştir. Bahsedilen bu probleme kanıt olarak Boylu'nun (2019) doktora tezinde yapılan bir çalışma ile öğretmenlerin puanlamalardaki tutarlıklarına bakılmıştır. Çalışmada “ilgili alanda deneyimi en az 2 yıl olan 60 öğretmene bir öğrenciye ait yazılı anlatım kâğıdı gönderilmiş ve öğretmenlerden herhangi bir puanlama anahtarı kullanmadan kâğıdı 25 puan üzerinden puanlamaları ve öğrencinin hangi seviyede olduğunu belirlemeleri istenmiştir.” sonuçta 60 öğretmen 22'den 8 puana kadar puan vermiş ve seviyelerini ise A1-C1 aralığında belirlemişlerdir. Bu çalışmanın sonucu puanlamalardaki tutarsızlığın bir kanıtıdır.

Dereceli puanlama anahtarı kullanmak ise yazma becerisini puanlama yollarından bir diğeridir. Yazılı anlatım kâğıtlarını puanlama biçimlerinden en güvenilir olanı bu yöntemdir. Çünkü bu yöntemde puanlayıcı öğrencinin kâğıdını hangi ölçütlere göre puanlayacağını bilir ve bu durum da puanlama güvenilirliğini artırır. Çünkü öğrencilerin yazma kâğıtlarına verilecek puanların hangi ölçütlere göre verileceği önceden belirlenmiştir (Boylu, 2019, s.127). Moskal ve Leydens (2000) dereceli puanlama anahtarları ile öğrencilerin hangi seviyede hangi eksikliklerinin olacağını daha detaylı belirlenebileceğinin altını çizmiştir.

2.1.8 Yazma Beceresinin Değerlendirilmesi İlişkin Araştırmalar

Boylu (2019) sınavların geçerli ve güvenilir olmasının, puanlamaların güvenilirliği ile desteklenmediği sürece yapılan ölçme ve değerlendirmelerin hatalı ve geçersiz olacağını belirtmiştir.

Öğreticilerin kendi sınıflarını değerlendirdiği ve tek değerlendiricinin kullanıldığı değerlendirmeler güvenilirlik için ciddi problemler oluşturmaktadır. Öğretmenlerin kendi öğrencilerine yönelik yapacakları objektif olmayan değerlendirmeyi en az seviyeye indirmek için kullanılabilir en iyi metotlardan biri kur sınavlarında, sınavı derse giren öğretmenin değil diğer öğretmenlerin yapmasıdır. Böylece daha objektif bir puanlama ve değerlendirme yapılabilir (Boylu, 2019). Değerlendirmelerin alanında uzman en az iki öğretmen tarafından yapılmasının gerekliliği Özçelik (1992), Boylu (2019) ve Gedik (2017) tarafından yapılan çalışmalarda da belirtilmiştir.

Gedik (2009) Yabancılara Türkçe öğretiminde ölçme ve değerlendirme üzerine yazdığı tezinde yazma kâğıdını okuyacak değerlendiricilere mutlaka puanlama cetveli verilmesini, yazma becerisini değerlendirirken dikkat edilmesi gereken temel husus olarak göstermektedir.

Geçerlik ve güvenilirliği yapılmış yazma becerisi analitik puanlama anahtarlarına ihtiyaç vardır (Boylu, 2019, s.332). Araştırma da bahsedilen sebepler göz önüne alınarak yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma becerisini değerlendirmeye yönelik seviyelere göre ya da genel standart oluşturacak şekilde kullanılabilir bir puanlama anahtarı geliştirilmelidir.

2.1.9 Dereceli Puanlama Anahtarı Kullanımı (Rubrik)

Eğitim sisteminde farklı öğretim teknikleri ve yöntemleri olduğu gibi süreç sonunda hedeflenen öğretimin ne şekilde ve ne düzeyde öğrenildiğini ölçmek içinde farklı ölçme yöntemleri kullanılmaktadır. Öğrencilerin yaptıkları yazılı performansa dayalı çalışmalarının güvenli şekilde değerlendirilmesi için etkin ve güvenilir ölçme araçlarına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu kapsamda ölçülmek istenen niteliği ölçmek için çeşitli kontrol listeleri, dereceleme ölçekleri ve dereceli puanlama anahtarları kullanılmaktadır (Aktaş ve Alıcı, 2018).

Öğrenci başarısını ölçmek için eğitimde sıklıkla kullanılan ölçme çeşitleri vardır. Yazılı sınavlar, çoktan seçmeli sınavlar vb. Bu sınavlar öğrencilerin süreçleriyle değil sınavların sonuçlarıyla ilgilenir. Değişen eğitim anlayışlarıyla beraber artık ürünün yanında, sürecinde değerlendirilmesinin öneminin alternatif değerlendirme yöntemlerini karşımıza çıkarmaktadır.

Büyüköztürk (2007) bu değerlendirmelerden birini performans değerlendirmesi olarak nitelendirmiştir ve performans değerlendirmesini güvenilirliği ve geçerliliği yüksek araçlarla yapılan değerlendirme olarak ifade etmektedir. Geleneksel ölçme ve değerlendirme yaklaşımlarında öğrenciler için dezavantaj oluşturan bir başka nokta ise, öğrencilerin kendilerinden beklenen davranışların neler olduğuna ilişkin yeterli bilgi sahibi olmamalarıdır (Korkmaz, 2009, s.4). Rubrikler değerlendirmelerde kullanılan en yaygın ölçme araçlarındandır.

Parlak ve Doğan (2014) makalesinde rubriklerin ölçütlerden ve performans düzeylerinden oluşan yapısı ile puanlama sırasında oluşabilecek yanlışlıkları en aza indirdiğini böylelikle öğrencilere performanslarıyla ilgili daha gerçekçi ve ayrıntılı geri bildirimler sağladığını belirtmişlerdir. Geniş anlamda rubrikler, önceden belirlenmiş ölçütlerle öğrenci performansını ölçmek için kullanılan ayrıntılı puanlama rehberleridir (Korkmaz,2009). Rubrikler, diğer bir adıyla dereceli puanlama anahtarları ölçme ve değerlendirme için kuvvetli araçlardır.

Rubrik türleri analitik rubrik ve holistik (bütünsel) rubrik şeklinde 2'ye ayrılır.

- **Analitik Rubrik:** “Öğrenci başarısının çeşitli boyutlarındaki başarı düzeyleri hakkında bilgi veren puanlama aracıdır. Her boyutun dereceleri ayrıntılı olarak tanımlanır” (Öztürk ve Güdek,2011, s.8). Öğrenciye ayrıntılı bir şekilde bilgi verilir.
- **Holistik (Bütünsel) Rubrik:** Bu puanlama yoluyla öğretmen çalışmayı bir bütün olarak değerlendirir (Öztürk ve Güdek, 2016,).

➤ **Rubrik kullanımının faydaları**

Rubrikler öğrencilerin kendilerini değerlendirmesine olanak sağlamaktadır. “Rubrikler, yapılacak çalışma konusunda öğrencilere yol gösterirken, zayıf yönlerini fark etmelerini sağlayacak ve onlara eksik yönlerini geliştirmede somut yollar gösterecektir” (Korkmaz, 2009, s.23).

Rubriklerin öğrencilere faydası olduğu kadar öğretmenlere ve ölçme değerlendirme sürecine de büyük faydası vardır. Bu faydalardan en önemlisi öğreticilerin öğrencinin çalışmasını değerlendirirken daha nesnel davranması, öğrencilerin gösterdikleri ilerleme ve iyileştirilmesi gereken alanlar konusunda bilgi sahibi olunmasıdır (Korkmaz, 2009). Bunlara ek olarak rubrik kullanımı değerlendirme sürecindeki süreyi azaltmakta ve standart değerlendirmelere varılmasını sağlamaktadır.

2.1.10 Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde, Türkçenin işlevlerini, kazanımlarını ortaya koymak amacıyla kaynak olarak yararlanılan Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi yer alan dil düzeylerine ve bu düzeylerin karşılıklarını belirlediği için kaynak olarak kullanılmaktadır.

“Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi, Avrupa ülkelerinde hedef dillere yönelik öğretim programlarının, program yönergelerinin, sınav ve ders kitaplarının vb. hazırlanması için temel oluşturur. Dil öğrenenlerin, bu dilde bildirişimsel gereksinimlerini karşılamak için neler yapmaları ve öğrenmeleri gerektiğini, bildirişimsel açıdan başarılı olabilmeleri için hangi bilgi ve yeterliklerini geliştirmeleri gerektiğini kapsamlı olarak betimler. Bu tanımlamalar o dilin kültür boyutunu da kapsar. Öneriler Çerçevesi aynı zamanda, dil öğrenenin yaşam boyu ve öğrenim sürecinin her basamağında elde ettiği kazanımın ölçülmesi için gerekli yeterlik düzeylerini de tanımlar” (TELC, 2013, s.11). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde, hazırlanan öğretim programları, sınavlar, ders kitapları, materyaller, Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesindeki ölçütler dikkate alınarak yapılmaktadır. Dil öğretiminde belirli ve geçerli standartların yakalanması açısından önemlidir. “Dil öğrenimi ve öğretimi için hazırlanan kapsamlı, saydam ve tutarlı bir Öneriler Çerçevesi’nin hazırlanması, herkese tek tip bir düzeni kabullendirme anlamına gelmez. Tam aksine, Öneriler Çerçevesinin her durumda kullanılabilmesi, gerekli uyarlamaların yapabilmeleri için, açık ve esnek olması gerekir” (TELC, 2013, s.16). Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi kendini bir ölçme ve değerlendirme aracı olarak tanımlamaktadır.

Yazma becerisinin kazanımları

Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi dil öğrenen kişileri ya da öğretmenleri belirli amaçlar doğrultusunda yönlendirmek ve kolaylık sağlamak becerilere ve seviyelere göre belirli çizelgeler sunmuştur. Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesinde dil yeterlilik basamak kümeleri vardır. Bu kümeleri işlevlerine göre 3’e ayırmaktadırlar;

- Kullanıcılara yönelik basamak kümeleri
- Değerlendiricilere yönelik basamak kümeleri
- Sınav yazarlarına göre basamak kümeleri (TELC, 2013, s.42,43)

Aşağıdaki tabloda Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesinde yazma becerisinin her seviye göre kazanımlar gösterilmiştir.

A1	Örneğin, tatil selamları göndermek için kısa ve basit bir posta kartı yazabilirim; oteflerde, adları, adresleri, ulusal kimliği ve benzerlerini formlara işleyebilirim.
A2	Kısa, basit notlar, haberler yazabilirim. Örneğin, bir şeye teşekkür etmek için çok basit kişisel bir mektup yazabilirim.
B1	İlgi alanımdaki konular üstüne ya da beni kişisel olarak ilgilendiren konularda basit, kendi içinde bağlantılı metin yazabilirim. Deneyim ve izlenimlerimi içeren mektup yazabilirim.
B2	Beni ilgilendiren çok sayıda konu üzerine açık ve ayrıntılı metinler yazabilirim. Bir yazıda ya da raporda bilgiler verebilir ya da belli bir görüşe yandaş veya karşıt olarak gerekçeler ve karşı gerekçeler ortaya koyabilirim. Olayların ve deneyimlerin kişisel önemlerini vurgulayarak mektup yazabilirim.
C2	Kendimi yazılı olarak açık ve iyi yapılandırılmış bir şekilde ifade edebilir ve görüşümü ayrıntılı biçimde anlatabilirim. Karmaşık konularda mektup, kompozisyon ya da rapor yazabilir ve bu esnada benim için önemli olduğunu düşündüğüm konuları ön plana çıkarabilirim. Yazdığım metinlerde belirlediğim okuyucu kitlesine uygun bir üslup seçebilirim.
C1	Açık, akıcı bir üslupla seçtiğim amaca uygun metinler yazabilirim. Bir durumu iyi yapılandırılmış bir şekilde anlatan ve böylece okuyucunun önemli noktaları ayırt edip algılamasına yardımcı olacak etkili mektuplar, karmaşık raporlar ya da makaleler yazabilirim. Meslekî metinler ve yazımsal yapıtlar hakkında özet ve eleştiriler yazabilirim.

Ortak Öneri Düzeyleri (TELC, 2013)

2.2 Yazma Becerisini Ölçme ve Değerlendirmeye Yönelik Araştırmalar

Çakır (2010), yaptığı çalışmada öğrenci beklentilerinin yazma sürecine dahil edilmesini vurgulamış, öğrencilerin yazma becerisi hakkında düşüncelerini, etkili yazma becerisinin nasıl kazandırılabilceği üzerine çalışma yapmış ve bu çalışmanın sonucunda yazma derslerinde yazma becerisini kazandırmaya yönelik çalışmaların az sayıda olduğunu ve bu sebeple öğrencilerin yazma becerisinde zorlandıklarını tespit etmiş, dersleri daha verimli kılmak adına önerilerde bulunmuştur.

Tiryaki (2013), çalışmasında yazma becerisinin öğretim sürecinin belirli aşamalardan ve basamaklardan oluştuğunu, yazma becerisinin geliştirilmesi için bazı odak noktalarını vermiş, her aşamayı çalışmasında anlatmıştır.

“Yazma Öğretimi” adlı makalesinde ise Ünsal (2008) yazma becerisinin üzerinde önemle durulmasının gerekliliğini, diğer becerilere göre arka planda kaldığını fakat sözlü iletişim kadar yazılı iletişimin de önemli olduğunu vurgulayarak, yazma öğretiminde süreç öncesi, sonrası ve esnası olarak, yapılabilecek etkinliklerin neler olduğunu aktarmıştır.

Arslan ve Klicic (2015) çalışmalarında yazma becerisinin gelişiminde karşılaşılan sorunları Bosna Hersek örneği ile ortaya koymuşlardır. Çalışmada hedef gruba kontrollü, güdümlü ve serbest yazmaya dayalı etkinlikler uygulanmıştır. Sonuçta ise öğrencilerin Türkçenin

eklemeli bir dil olmasından kaynaklı olarak sorunlar yaşadığı belirlenmiş, Türkçe öğreticilerinin yazma çalışmalarını geliştirirken eklerin yazımına dikkat etmeleri konusunda öneride bulunulmuştur.

Boylu ve Şen (2017) yapmış oldukları çalışmada Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlere yönelik yazma kaygısı ölçeği geliştirmişlerdir. Bir ölçek form oluşturulmuş ve bu ölçek form için alanında uzman kişiler tarafından görüşler alınmıştır. Çalışma Aydın TÖMER ve Yunus Emre Türk Kültür Merkezlerinde Türkçe öğrenmekte olan 280 öğrenciye uygulanmıştır. Sonuçta ise bu ölçeğin uygulanabilir olduğu, doğrulayıcı faktör analizi sonuçlarının kabul edilebilir olduğu sonucuna varılmıştır.

Büyükiziz (2012), “Yabancı dili Türkçe öğrenenler için yazma becerisi öz yeterlilik ölçeği geliştirilmesi: geçerlilik ve güvenilirlik çalışması” adlı makalesinde çalışma grubu olarak seçtiği Ankara TÖMER ve Gazi Üniversitesi TÖMER’de Türkçe öğrenen 156 öğrenciye yazmaya yönelik öz yeterlilik ölçmek için geliştirmiş olduğu ölçeği uygulamıştır. Sonuç olarak ölçeğin uygulanabilir olduğu, yazma becerisi öz yeterlilik algısı yüksek olan öğrencilerle, düşük olan öğrencileri ayırt ettiği görülmüştür. Bu ölçek yazma becerisi öz yeterlilik algıları üzerine çalışma yapmak isteyen, araştırmacılar için faydalı olabilecek nitelikte bir çalışmadır.

Selvikavak (2006), yüksek lisans tezinde paragraf yazımı programı ile yazma becerisini geliştirmeye katkı sağlarken, Şimşek (2017) doktora tezinde öğrencilerin ana dillerinin ve mensup oldukları dil ailelerinin yazma becerilerine etkisi olup olmadığını incelemiş, etkilerinin olumlu olumsuz sonuçlarını araştırmasında bizlere aktarmıştır. Bu çalışmaların yanı sıra bazı eğitimsel yaklaşımların yazma becerisine katkılarının incelendiği çalışmalarda vardır. Takıl (2014) iletişimsel yaklaşıma uyarlanmış dil öğretim modelini, Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde işlevselliğini ölçmek için bir dil öğretim modeli geliştirmiştir. Çalışmanın sonucunda dil öğretim modelinin uygulandığı öğrencilerin, geleneksel öğretimin uygulandığı öğrencilere göre yazma beceri düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır.

Gedik (2017), yapmış olduğu yabancılara Türkçe öğretiminde ölçme ve değerlendirme adlı çalışmasında, yazma becerisinin değerlendirilme hususunda dikkat edilmesi gereken noktaları, puanlayıcıların en az iki kişi olmasının gerekliliğini, 5 puandan fazla fark olduğu durumlarda ise 3. puanlayıcının puanlamasının daha doğru bir değerlendirme olacağını ifade eder. En önemli noktanın ise öğreticilerin yazma becerisini puanlarken mutlaka puanlama cetveli kullanmalarının öneminin üstünde durur. Bu araştırmanın sonuçları bizlere yabancılara Türkçe öğretiminde yazma becerisini değerlendirirken doğru ve sağlıklı ölçmeler yapılması için analitik dereceli puanlama anahtarlarının (Rubrik) gerekliliğini ispatlar niteliktedir. Geçerlik ve güvenilirliği yapılmış yazma becerisi analitik puanlama anahtarlarına ihtiyaç vardır (Boylu, 2019, s.332).

Boylu (2019) çalışmasında geçerli olan bir puanlama anahtarının yazma becerisi alanında bulunmadığını, ifade edip puanlama yaparken dikkat edilmesi gereken hususlara çalışmada yer vermiştir. Çalışmanın sonuçları arasında ise yabancılara Türkçe öğreten öğretmenlerin yazma becerisini ölçme ve değerlendirmelerinde tutarlılıklarının istenilen seviyede olmadığı, bunu baz alarak, yabancılara Türkçe öğretiminde yazma becerisini ölçme ve değerlendirmeye yönelik geçerlik ve güvenilirliği belirlenmiş analitik puanlama anahtarları geliştirilmesinin önerisinde bulunmuştur.

Karatay (2011), yazma becerisindeki temel sorunun, yazılı anlatım becerilerinin gelişim sürecini takip edebilmek için güvenilir, geçerli ve tutarlı bir ölçme aracının olmasının öğrenme niteliklerini saptamak için son derece önemli olduğunu, ülkemizdeki yazılı anlatım/yazma eğitiminin en önemli sorunun kolay ve uygulanabilir değerlendirme çalışmalarının olmaması şeklinde belirtmiştir.

Yorgancı ve Baş (2021),” Yabancı dil olarak Türkçe öğrenenler için B1 düzeyi yazma becerisi dereceli puanlama anahtarı geliştirme çalışması” adlı makalesinde B1 düzeyi dereceli puanlama anahtarı geliştirmiş ve geliştirilen DPA 30 öğrencinin sınav kağıtlarında kullanılmıştır. Çalışmanın sonucunda geliştirilen DPA’ların kullanılabilir olduğu kanıtlanmıştır.

Sonuç olarak yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma becerisi üzerine yapılan araştırmalar yazma becerisini kazandırma, yazma becerisinde süreç, kompozisyon yazımı gibi genel konular üzerinde yoğunlaşmış olmakla, değerlendirme kısmında eksiklerin olduğuna istisnasız her çalışmada yer verilmesine rağmen yazma sınavı puanlamaya yönelik her seviyeye uygun bir dereceli puanlama anahtarı geliştirmeye ilişkin bir çalışmaya rastlanamamıştır.

3. MATERYAL VE METOT

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örneklem, veri toplama süreci, veri toplama araçları, uygulamalar, verilerin çözümlenmesi gibi bilgilere yer verilmiştir.

3.1 Araştırmanın Modeli

Yazma sınavlarının değerlendirilmesinde standart ve objektif bir değerlendirme sunmayı amaçlayan bu çalışmanın modeli “karma yöntem” modelidir. Bu çalışmada nicel ve nitel yöntemler birlikte kullanılmıştır. “Karma yöntem araştırmalarının temel varsayımı, araştırma yapan kişinin istatistikî değerleri (nicel veriler), anlatılar ve kişisel deneyimlerle (nitel veriler) birleştirmesinin, araştırma problemini detaylı bir şekilde anlamak için araştırma yöntemlerinden herhangi birini tek başına kullanılmasına oranla daha avantajlı olacağıdır (Creswell, 2017, s. 2).” Karma yöntem uygulamasında kullanılan farklı karma yöntemleri vardır. Karma yöntemlerin uygulanması hususunda farklı türde yaklaşımlar söz konusudur. Burada nicel ve nitel teknikler çeşitli şekillerde bir araya getirilebilir. “Araştırma deseninde bazen nicel yöntemler ve teknikler ön plana çıkartılırken bazen de nitel yöntemler ve teknikler ön planda olabilir. Bunun yanı sıra bazı karma yöntem araştırmalarında ise her iki yöntem eşit öneme sahip olacak şekilde birlikte kullanılabilir (Üst Can, 2020).”

Araştırmanın temel amacı olan yabancılara Türkçe öğretiminde yazma becerisini değerlendirilmesine yönelik ihtiyaçların belirlenmesinden sonra, nihayetinde yazma becerisini değerlendirmeye yönelik DPA geliştirmek için en uygun yöntem desenin açılımlayıcı sıralı desen olduğu kanaatine varılmıştır.

Açılımlayıcı sıralı desen iki aşamadan oluşmaktadır. Bu desende araştırmacı çalışmasına öncelikle nicel bir araştırmayla başlar. Nicel araştırmadan elde etmiş olduğu sonuçlar çerçevesinde bir ölçme aracı geliştirir. Ve daha sonra geliştirilen bu desende araştırmanın nitel verileri toplanır (Bulaç ve Kurt, 2019). Bu desende önce nicel veriler toplanır ve daha sonra elde edilen sonuçlar üzerinden nitel veri aşamasına geçilmektedir. Daha sonra elde edilen nitel veriler, nicel verilerin açıklanmasına yardımcı olacak şekilde açıklanır. Bu çalışmada elde edilen veriler SPSS-24.0 istatistik paket programına aktarılarak analizleri yapılmıştır.

Bu bağlamda araştırmanın asıl amacını elde etmek için yabancılara Türkçe öğretiminde yazma becerisini değerlendirmek için DPA geliştirilmesi gerekmektedir. Bu sebeple önce nitel çalışmalar yapılarak devamında DPA geliştirme aşamasına geçilmiştir.

3.2. Nicel Araştırma Aşaması

Bu kısımda yabancılara Türkçe öğretiminde yazma becerisini değerlendirmeye yönelik geliştirilen DPA'lara ilişkin bilgiler verilmektedir. Çalışmada ilk olarak araştırmanın ilk aşamasında elde edilen nitel veriler dikkate alınarak DPA'lar geliştirilmiştir. Buna ait bilgiler bu başlık altında sunulmuştur.

3.2.1 Ölçek Geliştirme Çalışması

Bu başlık altında araştırmanın nicel kısımlarından DPA geliştirme aşamasına ilişkin; veri toplama aracı, çalışma grubu, dereceli puanlama anahtarının hazırlanması, madde ve ölçütlerin hazırlanması, uzman görüşlerinin alınması, DPA'ların geçerlilik ve güvenilirlik analizleri bilgileri sunulmuştur.

3.2.2 Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada birden çok veri toplama aracı kullanılmıştır. Dereceli puanlama anahtarını oluşturma sürecinde ise araştırmanın amacı doğrultusunda uzman değerlendirme anket formu ve görüşme soruları kullanılmıştır. Araştırmacı tarafından oluşturulan bu anket ve görüşme soruları, araştırmanın amacı doğrultusunda alan taraması yapılarak ve daha önce hazırlanan anketler ve sorular örnek alınarak, “problemi tanımlama,” madde (soru yazma), “uzman görüşleri alma” ön uygulama yapmak” üzere 4 aşama şeklinde hazırlanmıştır. Sözü geçen uzman değerlendirme görüşme ve anket formları EK.1 'de sunulmuştur.

3.2.3 Çalışma Grubu

Bu çalışmanın verileri Bartın Üniversitesi Dil Merkezinde çalışmakta olan 12 öğretim görevlisinin, kur sınavları sonrasında, yazılı sınavları geliştirilen dereceli puanlama anahtarları ile puanlaması ve sonrasında gerçekleştirilen mülakatlar ve uzman değerlendirme formları ile elde edilmiştir. Yine geliştirilen DPA alanında uzman farklı üniversitelerden öğretim görevlilerine gönderilerek düşünceleri uzman değerlendirme formları ile elde edilmiştir.

3.2.4 Dereceli Puanlama Anahtarının Hazırlanması

Goodrich (1997), dereceli puanlama anahtarlarını bir çalışmanın ölçütlerinin listelendiği ve bu ölçütlerin iyiden kötüye doğru ayrıntılı şekilde tanımlayan dokümanlar olarak açıklamaktadır. Dereceli puanlama anahtarı holistik ve analitik olmak üzere iki türde oluşturulmaktadır. Öğrencilerin gösterdiği performans veya ürün bir bütün olarak ele alınıp değerlendirildiğinde holistik dereceli puanlama anahtarı; öğrencilerin gösterdiği performans veya ürün ile ilgili bileşenler ayrı ayrı değerlendirildiğinde ise analitik dereceli puanlama anahtarı kullanılır (Atılgan, Kan, & Doğan, 2007). Bu çalışmada, puanlamaların her aşamasında öğrencinin yeterliliğinin ve seviyesinin ayrıntılı olarak puanlanması göz önünde bulundurularak analitik dereceli puanlama anahtarı oluşturulmaya karar verilmiştir.

DPA'ların oluşturulma sürecinde Andrade'nin (1997) puanlama cetveli oluşturma sürecindeki basamaklar dikkate alınmıştır. Bu basamaklar şu şekildedir:

- a. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma becerisine yönelik alan yazın incelemesi
- b. Ölçütlerin, düzeylerin ve puanların tanımlanması
- c. Taslak rubriğin hazırlanması

- d. Taslak rubriğin kullanılması
- e. Dönütlerin alınması
- f. Taslak rubriğin gözden geçirilmesi ve düzenlemelerin yapılması
- g. Geçerlilik ve güvenilirlik çalışmalarının yapılması
- h. Rubriğe son halinin verilmesi

3.2.5 Madde ve Ölçütlerin Hazırlanması

Seviyeye uygun dereceli puanlama anahtarı oluşturma sürecine başladıktan sonra DPA'ların madde ve ölçütlerini hazırlama sürecine geçilmiştir.

Yabancılara Türkçe öğretiminde yazma becerisinin daha objektif ve standart şekilde puanlanmasını hedefleyen, dereceli puanlama anahtarlarının hazırlanmasında belirlenen madde ve ölçütleri oluşturma sürecinin birinci basamağında faydalanılan araştırma yöntemi nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizidir. Doküman analizi, yazılı belgelerin içeriğini titizlikle ve sistematik olarak analiz etmek için kullanılan bir nitel araştırma yöntemidir (Wach,2013). Sürecin başında literatür taraması yapılarak bilgiler toplanmıştır.

Geliştirilen DPA'ların madde ve ölçütleri oluşturulurken Yabancılara Türkçe öğretiminde yazma becerisinde A1/A2, B1/B2, C1/C2 seviyesinde sahip olunması gereken yeterlilikler, Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi dikkate alınarak belirlenmiştir.

İkinci aşamayı dereceli puanlama anahtarlarındaki ölçütlerin düzeylere ayrılması oluşturmaktadır. Tanımların düzeylere ayrılması alan yazındaki çalışmalar dikkate alınarak “çok iyi, iyi, orta, yetersiz” şeklinde hazırlanmıştır. Daha sonra pilot çalışma sırasında kurumların puanlamaları dikkate alınarak, 10-15-20-25 puan olacak şekilde hazırlanıp, düzeylerde “iyi, orta, yetersiz” şeklinde düzenlemeler yapılmıştır.

DPA taslağı oluştururken A1'den C1 seviyesine kadar alanda kullanılan kitaplar incelenerek seviye içerikleri taranmıştır. Ölçütler için başarı düzeyleri belirlenerek tanımlamalar yapılmıştır. Seviyeye uygun ortak içerikler ve Avrupa Ortak Öneriler çerçevesine uygun kazanımlar belirlenerek bir iskelet oluşturulmuştur. Daha sonra taslak bir DPA hazırlanmıştır.

3.2.6 Uzman Görüşlerinin Alınması

Kapsam geçerliği ölçme aracının ölçülecek davranışları, kapsayıp kapsamadığıdır. Kapsam geçerliği ölçme yapılacak alanın tüm konularının ölçme aracı tarafından temsil edilebilme özelliğidir (Çakmak,2009, s.19). Kapsam geçerliği, Karasar (2003) tarafından ölçme aracının kullanılacağı amaç için uygun olup olmadığına dair uzman görüşlerine başvurularak ölçülmek istenen alanı temsil edip etmediğinin kararlaştırılması şeklinde açıklamaktadır.

Tanımlamalar göz önüne alınarak geliştirilen DPA'lar alanında uzman 7 öğretim üyesine sunulmuş, içerik, yapı ve ölçüt bakımından değerlendirilmiştir. Uzmanlara, araştırmacı tarafından hazırlanan anket formları verilerek değerlendirmelerine sunulmuştur. Uzman kişilerden elde edilen verilerin tematik incelemeleri yapılmıştır. Uzmanların tavsiyeleri ve görüşleri doğrultusunda tekrar düzenlemeler yapılmıştır. Geliştirilen DPA'ların geçerliliği bu şekilde sağlanmıştır.

A1, A2- B1, B2, C1 seviyesinde hazırlanan DPA'lar araştırmacının çalıştığı kurumda A1 – A2-B1-B2 kuru bitiminde 8 kişilik bir grup öğrencinin yazma sınavlarının değerlendirilmesinde kullanılmıştır. Son halini alan DPA'lar Bartın Üniversitesi, TÖMER'de ur sonu sınavlarının yazma kısımlarında farklı seviyelerde olacak şekilde kullanılmıştır. Sınav değerlendirmelerinden sonra DPA'ları kullanan öğretim görevlilerinin araştırmacı tarafından oluşturulan anket form ve mülakat soruları ile görüşleri alınmıştır. Alınan uzman görüşlerinin incelemesine bulgular kısmında yer verilmiştir.

3.2.7 Yazılı Anlatım Becerilerinin DPA'lara Göre Değerlendirilmesi

Bartın Üniversitesi TÖMER'de çalışan öğretmenlere değerlendirme öncesi araştırmanın amacı açıklanmış ve değerlendirmede kullanılacak olan DPA'lar tanıtılmıştır. Öğrencilerin kur sonu sınavlarında yazma becerisi bölümünün bu DPA'lar ile değerlendirilmesi istenmiştir. Alanında uzman 7 öğretmenden A1 seviyesinden C1 seviyesine kadar olan toplamda 60 yazma sınavı kâğıtlarını puanlamaları istenmiştir. Değerlendirmeler yapıldıktan sonra öğretmenler arası uyuma bakılmıştır. Hazırlanan DPA'nın güvenilirliğini gösteren bu bilgiler, araştırmanın bulgular kısmında sunulmuştur.

3.2.8 Araştırmanın geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları

Araştırmanın güvenilirlik ve geçerlilik çalışmaları belirtilen şekillerde yapılmıştır. Sönmez (2003, s. 418) geçerlilik kavramını bizlere bir testin ölçmek istediği niteliği gerçekten ölçme derecesi şeklinde ifade etmektedir. “Geçerlik, testin bireyin ölçülmek istenen özelliğini diğer özelliklerle karıştırmadan ne derece doğru ölçtüğüyle ilgilidir” (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2019, s.121). Öncü (1994) güvenilirlik kavramını ölçme aracının aynı koşullarda yinelenen ölçümlerde elde edilen değerlerin tutarlılığının göstergesi olarak tanımlar. Bu tanıma ek olarak güvenilirlik sadece ölçme aracına ait bir özellik değildir, ölçme aracı ve aracın sonuçlarına ilişkin bir özelliktir (Ercan ve Kan, 2004, s.212).

Araştırmada geliştirilen dereceli puanlama anahtarlarının geçerliği ise yapı, içerik ve ölçüt etrafında yapılmıştır. Bu sebeple araştırmacı tarafından DPA'ların geçerliliğini saptamak amacıyla uzman görüşlerinin alınması için “Yabancı Dil Olarak Türkçe Eğitiminde Yazma Becerisini Değerlendirmeye Yönelik Dereceli Puanlama Anahtarı Geliştirme Çalışması Uzman Değerlendirme Formu” ve” Uzman Görüşme Soruları” hazırlanmıştır. Araştırmacı tarafından hazırlanan uzman değerlendirme formları ile alanında uzman 3 öğretim görevlisi tarafından, geliştirilen DPA'ların geçerlilikleri kontrol edilmiştir. Yapılan pilot çalışmalar sonucunda geliştirilen DPA'ların geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmıştır. Hazırlanan

görüşme soruları ile DPA'ların sınavlarda kullanılmasından sonra sınavı uygulayan öğretim elemanlarıyla mülakatlar yapılmıştır. Bu çalışmalara bulgular kısmında yer verilmiştir.

Bu araştırmada DPA'ların güvenilirliğini saptamak için bağımsız değerlendiriciler tarafından puanlamalar yapılmıştır ve puanlayıcılar arası uyuma bakılmıştır. Puanlayıcılar arası güvenilirlik için Kendall's W katsayısı ve puanlayıcı içi tutarlılık için uyuşum yüzdesi hesaplanmıştır.

3.2.9 Verilerin Analizi

Araştırmacı tarafından oluşturulan uzman değerlendirme anket formları ve uzman görüşme soruları sınavlardan önce ve sonra olacak şekilde alanında uzman öğretmenlere gönderilmiştir. Bu süreçte öncelikli olarak DPA'ların tasarlanma aşamasında taslak halinde yapılan DPA'lar uzman görüşü alınması amaçlanarak, bilgisayar üzerinde PDF formatı ile öğretmenlere gönderilmiş ve bir haftalık bir süreçte DPA'ları incelemeleri daha sonra yine bilgisayar üzerinden uzman değerlendirme anketlerini doldurup tarafımıza ulaştırmaları istenmiştir.

Yaklaşık bir haftalık bir süreç sonunda incelemeleri tamamlanan uzmanlar belirtilen şekilde DPA'lar ile ilgili görüşlerini anket formları doldurarak tarafımıza göndermiştir. Formu aldıktan sonra araştırmacı uzmanlarla beraber bir tarih belirleyerek uzman görüşme sorularını zoom üzerinden 15 dakikalık bir görüşme olacak şekilde hazırlanarak, taraflarla görüşme yapılmış ve görüşmelerin kayıtlarını tutulmuştur. Anket formlarının analizi yapılarak frekans dağılımına bakılmış ve tablo oluşturulmuştur. Oluşturulan tablo üzerinden uzmanların verdikleri cevapların yüzdeleri ve açık uçlu sorulara verdikleri cevaplar doğrultusunda notlar tutulmuş, yine araştırmacı tarafından görüşme kayıtlarının tematik analizi yapılarak DPA'larda değiştirilmesi ve eklenmesi gerekli görülen değişiklikler araştırmacı tarafından taslak DPA üzerinden yapılmıştır.

Çalışmanın ikinci aşamasını oluşturan DPA'ların yazma sınavlarında kullanılması planlanarak Bartın Üniversitesi TÖMER'de çalışmakta olan ve dönem sonu kur sınavlarında yazma becerisini değerlendirecek öğretmenlere Zoom üzerinden DPA'lar tanıtılmış ve öğretmenlerin bu DPA'ları kullanarak sınavları puanladıktan sonra taraflarına verilen uzman değerlendirme formlarını doldurmaları ve daha sonra yine 1 haftalık bir süreçte zoom üzerinden belirlenen tarihlerde araştırmacı ile değerlendirme sonrasında kullandıkları DPA'lar hakkındaki fikirlerini paylaşmaları istenmiştir. Çalışma yapıldıktan sonra daha çok uzman görüş ve düşüncesine ulaşabilmek adına alanında uzman farklı öğretmenlere, anket form internet üzerinden gönderilmiş ve değerli görüşleri alınmıştır. Toplamda alanında uzman 30 kişi bu DPA'ları anket formu üzerinden değerlendirmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen verilerin SPSS-24.0 istatistik paket programına aktarılarak frekans dağılımlarına bakılmış ve analizleri yapılmıştır. Bu anket formu ve görüşler doğrultusunda yapılan incelemeler sonunda DPA'lara son şekli verilmiştir. DPA'larda uzman görüşleri doğrultusunda yapılan değişiklikler ve eklemelere bulgular kısmında yer verilmiştir.

Uzmanların görüşmelerde yaptıkları yorum ve analizler araştırmacı tarafından incelenerek bulgular kısmında sunulmuştur.

Son aşama olarak DPA'ların güvenirlik analizleri yapılmıştır, araştırmacı tarafından A1-A2-B1-B2-C1 seviyesinde 12 şer toplamda 60 yazma sınav kâğıdı alanında uzman 6 ğretim görevlisi tarafından puanlandırılmıştır. Güvenirliği arttırmak ve yanlılığı en aza indirmek amaçlanmıştır. Bu sebeple öğrenciler uzmanların çalışmakta oldukları dil eğitim merkezlerinden değil başka bir niversitenin dil eğitimin merkezinde, eğitim görmekte olan öğrencilerinden seçilerek aynı kağıtlar farklı değerlendiriciler tarafından değerlendirilmiştir. Puanlayıcı sayısının artması performans çalışmalarının birçok yönüyle değerlendirilmesine olanak sağlamaktadır. Aynı zamanda, ölçülmek istenen özelliğin bireyde var olup olmadığını tek bir puanlayıcının kanısına dayanarak tespit edilmesi değerlendirmenin güvenirliğini düşürecektir (Mancar, 2019, s.20). Bu puanlamalar sonrasında sınav kağıtları puanlayıcılar arası uyuma bakılmak suretiyle Kendall'ın uyum kat sayısı yöntemi kullanılarak analiz edilmiş ve puanlayıcılar arasındaki tutarlılığa bakılmıştır. Analiz sonucunda ortaya çıkan uyum sayıları bulgular kısmında yorumlanmıştır. Araştırma verilerinin analizi ve yorumları araştırma açısından son derece önemlidir. Bu sebeple veri analizi sürecinde kullanılan yöntemlere değinilmek istenmiştir.

3.2.10 Kendall W Uyum Katsayısı

Puanlayıcıların verdikleri puanlar arasındaki ilişkiyi belirlemek için farklı istatistiksel analizlerden ve matematiksel yöntemlerden faydalanılır. Puanlayıcıların yaptıkları değerlendirmeler sonrasında puanların güvenirliğini saptamak için aşağıdaki hesaplama yöntemleri ve istatistiksel analizler uygulanır: (şencan, 2005)

- Nominal verilerde uyurşma yüzdesi
- Nominal ikili verilerde Phi katsayısı
- Nominal ikili verilerde (2x2) kappayı istatistik tekniği
- Kendall W uyurşma katsayısı.
- Sıralı verilerde Spermman rho
- Sıralı verilerde Kendall tau

Kendall W uyurşma katsayısı, çok sayıda hakemin vermiş olduğu puanlar arasında ne ölçüde uyurşma olduğunu belirler. Hakemlerin veya gözlemcilerin vermiş oldukları puanlar sıralı ölçek verisi niteliğindedir. "Bu test aynı zamanda üç ve ten fazla ölçüm değişkeni arasındaki ilişkileri incelemek için de kullanılmıştır" (şencan, 2005, s.268). Kendall'ın uyum kat sayısı hesaplanmıştır. 0 ile 1 arasında değerler alabilen Kendall'ın W kat sayısında değerin 1'e yaklaşması puanlayıcılar arasında uyum olduğunu göstermektedir (Howell, 2002).

3.3.Nitel Araştırma Aşaması

İlk aşamada alan yazın taraması yapılmıştır. Yapılan alan yazın taraması sonucunda çeşitli TÖMER'lerle iletişim geçilerek yazma becerisinin nasıl değerlendirildiği hakkında bilgiler alınıp, çeşitli veriler toplanmıştır. İhtiyaç belirlenerek DPA'ların nasıl olması gerektiği konusunda araştırmalar yapılmış, elde edilen bilgiler ışığında bazı tespitler yapılarak akabinde DPA geliştirme sürecine girilmiştir.

Nitel veri toplama sürecinde kurumlarda görüşleri alınan alanında uzman kişilere araştırmacı tarafından geliştirilen görüşme soruları sunularak veriler toplanmıştır. Araştırmanın örnekleme karar verildikten sonra kaç katılımcıya ulaşılacağı konusunda hedef belirlenmiştir. Katılımcılar farklı TÖMER'lerden seçilen 12 katılımcı ile gerçekteşmiştir. Öğretmenlerden elde edilen görüşlere araştırmacılar tarafından içerik analizleri yapılmıştır.

4.BULGULAR

Bu bölümde, araştırmaya katılan öğretim elemanlarına uygulanan anket form ve görüşme formları ile elde edilen bulguların analizleri, öğretmen görüşlerinin tematik incelemeleri değerlendiricilerin vermiş oldukları puanlar arası uyum analizleri SPSS-21 paket programı ile incelenip analizleri yapılarak, geçerlilik ve güvenilirlik analizleri araştırmanın alt problemlerine göre düzenlenerek yorumlanmıştır.

4.1 Geliştirilen Dereceli Puanlama Anahtarlarının Geçerlik ve Güvenirlikleri Ne Düzeydedir?

4.1.1 Geçerlilik

Geçerlilik ölçme ve değerlendirmede yer alan en temel ve önemli kavramlardan biridir. Bu kavram, ölçme aracının ilgili olduğu alanın içeriğiyle ne derece tutarlı olduğuyla ve istenilen özelliği ölçme ve bu işi diğer özelliklerin etkilerini ölçütlere yansıtmadan yapabilme derecesine işaret eder (Ülper, 2008). Ölçeklerin birbirleriyle olan tutarlılıklarını, geliştirilen DPA'ların ne derece geçerlilik sağladığını tespit etmek için uzman görüşlerine başvurulmuştur. Alanında uzman 30 katılımcıya anket formlar verilerek görüşlerine başvurulmuştur.

4.1.1.1 Uzman görüşleri

Karasar (2002), kapsam geçerliliğini, ölçme aracının kullanılacağı amaç için uygun olup olmadığına yönelik uzman görüşlerine müracaat ederek ölçülmek istenen alanın temsil edilip edilmediği hakkında karar verilmesi şeklinde açıklamaktadır. Yabancı Dil Olarak Türkçe Eğitiminde Yazma Becerisini Değerlendirmeye Yönelik Dereceli Puanlama Anahtarı geliştirmek amacıyla yapılan bu çalışmada hazırlanan Puanlama anahtarının yeterliliğini incelemek amacıyla yabancılara Türkçe öğretimi alanında çalışan 30 katılımcıdan görüş alınmıştır. Katılımcılar, DPA'yı 4 seçenektan oluşan (Tamamen Katılıyorum, Katılıyorum, Katılmıyorum, Hiç Katılmıyorum) 13 derecelendirme sorusu ve görüş, öneri ve eleştirilerini öğrenmeyi amaçlayan 3 açık uçlu sorudan bir anket üzerinden değerlendirmiştir. Derecelendirme sorularına verilen yanıtlar Tablo 1'de özetlenmiştir.

Tablo 1. Katılımcı Görüşlerinin Frekans Dağılımı (N=30)

Sorular	Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
	f (%)	F (%)	f (%)	F (%)
1. Dereceli puanlama anahtarındaki ölçütler, değerlendirme için yeterlidir.	0 (0,00)	3 (10,00)	11 (36,66)	16 (53,33)
2. Ölçütler yazma becerisini ölçmektedir.	0	2	16	12

	(0,00)	(6,66)	(53,33)	(40,00)
3. Ölçütler seviyeler arasındaki farkı yansıtacak şekilde hazırlanmıştır.	0 (0,00)	3 (10,00)	16 (53,33)	11 (36,66)
4. Dereceli puanlama anahtarındaki ölçütler açık ve anlaşılırdır.	3 (10,00)	0 (0,00)	17 (56,66)	10 (33,33)
5. Ölçüt tanımlamalarına ilişkin açıklamalar dereceleri doğru yansıtır biçimde hazırlanmıştır.	0 (0,00)	2 (6,66)	16 (53,33)	12 (40,00)
6. Maddelerde anlam eksiklikleri bulunmamaktadır.	1 (3,33)	4 (13,33)	18 (60,00)	7 (23,33)
7. Her bir ölçütün içeriği kendi amacıyla sınırlı, başka ölçütlerle binişik değildir.	0 (0,00)	4 (13,33)	13 (43,33)	13 (43,33)
8. Hedefler birbirini destekler niteliktedir. Birbirleriyle çelişmemektedir.	0 (0,00)	3 (10,00)	17 (56,66)	10 (33,33)
9. Oluşturulan DPA' lar kullanışlıdır.	0 (0,00)	4 (13,33)	11 (36,66)	15 (50,00)
10. DPA'larda verilen ölçütler kullanışlıdır.	0 (0,00)	5 (16,66)	14 (46,66)	11 (36,66)
11. Ölçüt açıklamaları göreceli anlatımdan uzaktır. Objektiflik sunmaktadır.	2 (6,66)	0 (0,00)	15 (50,00)	13 (43,33)
12. Ölçütler geri bildirim sunmaktadır.	0 (0,00)	2 (6,66)	13 (43,33)	15 (50,00)
13. Ölçülmek istenen kazanımlar ile DPA arasında uyum bulunmaktadır.	0 (0,00)	1 (3,33)	17 (56,66)	12 (40,00)
Ortalama (SS)	0,46 (0,93)	2,54 (1,50)	14,92 (2,24)	12,08 (2,34)
Yüzde Ortalama (SS)	1,54 (3,10)	8,46 (4,99)	49,75 (7,45)	40,25 (7,79)

Tabloda görüldüğü üzere katılımcıların %49,75'i değerlendirme sorularına katıldığını, %40,25'i tamamen katıldığını ifade ederken %8,46'sı katılmadığını, %1,54'ü hiç katılmadığını ifade etmiştir. Katılımcıların %90'ının DPA'ların yeterli, kullanışlı, objektif bir değerlendirme aracı olduğu görüşüne katıldığını ifade etmesi ve yine tüm maddelerde katıldığını belirten katılımcıların yüksek bir yüzdeye sahip olması geliştirilen DPA'ların yeterli bir puanlama anahtarı olduğunu düşündürmektedir.

Katılımcıların görüş ve önerilerinin alındığı açık uçlu sorularda verdikleri öneriler doğrultusunda:

A1 seviyesindeki DPA’da içerikte düzenlemeler yapılmış, tür bilgisi azaltılmış, bağdaşıklık ve tutarlılıkta 2 maddede düzeltme yapılmış, içerik kısmına “giriş kısmı” eklenmiş, dil bilgisi kısmında ifade düzeltmeleri yapılmış;

A2 seviyesindeki DPA’da “uzun ve bağlı metinler” ifadesi kaldırılmış, “el yazısı güzelliği” ölçütler arasından çıkarılmış;

B1-B2 seviyesindeki DPA’da dil bilgisi kısmından öznel ve nesnel yargı çıkarılmış, giriş ve kapanış cümlesi eklenmiş ve

C1 seviyesindeki DPA’da kelime kısmında değişiklikler yapılmış, ifade ibaresi değiştirilmiş ve dil bilgisi kısmında bulunan “mecazlı ifade” kelime kısmına taşınarak DPA’lara son şekli verilmiştir.

4.1.2 Güvenirlik

Bir ölçüm aracının güvenilir olarak nitelendirilebilmesi için farklı puanlayıcıların yapılan ölçümlerde benzer puanları vermiş olmaları gerekmektedir. Farklı değerlendiricilerin verdikleri puanlar arasında bir uyum olup olmadığı uyum analizleri ile ortaya konmaktadır.

DPA’dan elde edilen puanların güvenirliliğini test etmek için ayrıca puanlayıcılar arasındaki tutarlılığa bakılmıştır. Çoklu puanlamaların yapılacağı bu tarz ölçme araçlarından elde edilecek, puanların güvenirliliklerinin analiz edilmesinde, puanlayıcılar arası güvenirlilik katsayılarına bakılması tavsiye edilmektedir (Moskal ve Leydens, 2000).

Uyum incelemeleri yapılırken farklı durumlarda farklı yöntemler uygulanabilmektedir. Bu çalışmada puanlayıcılar arasındaki uyumu ölçmek amacıyla Kendall’in uyum kat sayısı hesaplanmıştır. 0 ile 1 arasında değerler alabilen Kendall’in W kat sayısında değer 1’e yaklaşması puanlayıcılar arasında uyum olduğunu göstermektedir (Howell, 2002).

Hesaplanan değer 0’a yaklaşması ise puanlayıcılar arasındaki tutarsızlığa işaret eder. Dereceli Puanlama Anahtarı kullanılarak verilen puanlar arasında bir uyumun olup

olmadığını sınamak amacıyla A1, A2, B1, B2 ve C1 seviyelerinden 12'şer sınav kâğıdı olacak şekilde, toplamda 60 sınav kâğıdı 6 farklı değerlendirici tarafından DPA dikkate alınarak puanlanmıştır. Puanlayıcılar arasındaki uyumu ölçmek amacıyla gerçekleştirilen Kendall W Analizi sonuçları Tablo 2'de verilmiş olup, görüldüğü üzere tüm seviyelerdeki uyum değerleri kabul edilebilir değerin üzerindedir.

Tablo 2. Değerlendiriciler Arası Uyum Katsayıları

Seviye	Kendall'ın W Katsayısı
A1	.700
A2	.801
B1-B2	.828
C1	.807

Tabloya göre en düşük uyum A1 seviyesinde belirlenirken, en yüksek uyumun B1-B2 seviyesinde olduğu görülmektedir. Kendall W uyum katsayısı 0 ile 1 arasında değerler almaktadır. Kendall'ın W kat sayısında değerin 1'e yaklaşması puanlayıcılar arasında uyum olduğunu gösterirken değerin 0'a yaklaşması puanlayıcılar arası uyumun düşük olduğunu göstermektedir (Howell, 2002).

Şencan (2005), puanlayıcılar arası uyumunun en az 0,80 düzeyinde olması gerektiğini ifade etmektedir. Bu çalışmada elde edilen tutarlık katsayıları tabloda gösterildiği üzere 1'e yaklaşmaktadır, analiz sonucunda elde edilen bulgular geliştirilen DPA'ların güvenilirliğine kanıt oluşturmaktadır.

4.2 Öğreticilerin Dereceli Puanlama Anahtarı Kullanma Konusunda Görüşleri ve Uygulamaları Nelerdir?

Araştırmacı tarafından geliştirilen DPA'ların sınavlarda kullanılmasından sonra öğretmenlerle yapılan görüşmelerden toplanan ve analiz edilen verilerin sonuçları bu bölümde sunulmuştur. Öğretmenlerle yapılan görüşmeler, elde edilen veriler analiz edilerek, araştırmacı tarafından oluşturulan DPA'ların yazma sınavlarının puanlanmasını ne derecede desteklediği, alanında uzman öğretmenlerin bu konudaki algılarının neler olduğu belirlenmeye çalışılmıştır. Öğretmenlerle yapılan görüşmeler araştırma soruları etrafında kategorilere ayrılarak nitel olarak analiz edilmiştir. Kategoriler ortak fikirlerden oluşan birçok kodu içeren geniş bilgi üniteleridir. Bunlar, araştırma sorularına cevap olarak ortaya

çıkan temel örüntü, bulgu veya soyutlama olarak düşünülebilir. (Çelik, Baykal ve Memur, 2020)

Geliştirilen ölçeklerde ölçeğin ölçülmek istenilen kazanımı doğru şekilde ölçüp ölçmediği, ölçüm aracının güvenilir sonuçlar verip vermediği değerlendirmenin en önemli unsurlarından biridir. Öğretmen görüşmelerinin tematik incelemeleri sonucunda elde edilen bulgular aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 3. Geliştirilen DPA'ya yönelik öğretici görüşleri

Temalar	f
Ölçmede standardı sağlama	7
Puanlama kolaylığı	5
Hatanın kaynağını belirginleştirme	5

4.2.1 Ölçmede Standart Sağlama

Standart oluşturmak ölçme ve değerlendirme açısından daha kolay ve kullanışlıdır. Ölçme değerlendirme sürecini daha işlevsel yapmak ve daha doğru dönütler elde edebilmek için geçerliliği ve güvenilirliği yüksek ölçme araçlarına ihtiyaç vardır.

Araştırmaya katılanlar geliştirilen DPA ile yazma başarısının daha nesnel, objektif değerlendirmede etki olduğunu belirtmişlerdir. Bu görüşlerden bazıları aşağıda sunulmuştur:

“Puanlama cetveli ölçekler standart ve ayırt edici olduğundan dolayı diğer değerlendirmelere nazaran daha nesnel bir değerlendirme yaptığımı düşünüyorum eğer bu puanlama cetveli olmasaydı zaten kendim araştırıp internette bulunan ölçeklerden yardım alacaktım fakat bu doğrudan bizim alanımız için yapıldığı ve seviyelere indirgenmiş olduğundan işimi kolaylaştırdı, güzel bir çalışma “(Ö7)

Başka bir öğretmen şunları söyledi:

“Rubriklerin standart değerlendirmeler sağladığını düşünüyorum, diğer türlü kendimi rahatsız hissediyorum ve rubrik kullanımının yanı sıra yazma sınavlarını değerlendirirken en az iki değerlendirici olması gerektiğini düşünüyorum. Bu sebeple yapılmış olan bu çalışma öğretmenlerin geleneksel şekilde yaptıkları değerlendirmelerden daha objektiftir. Sınavda uyguladım ve bunun doğruluğunu gördüm.” (Ö3)

Başka bir öğretmen şunları söyledi:

“Sınavda kullandım gayet anlaşılır ve açıktı bundan sonraki sınavlarımda bu ölçeği kullanmayı düşünüyorum, karışık olmaması en çok beğendiğim yönlerinden biriydi, daha önce kullandığımız ölçekte bazı ölçütler yorumu açık kalıyordu fakat bu ölçekte gayet açıktı, bu sınav sonrasında gayet objektif bir değerlendirme yaptığımı düşünüyorum” (Ö5)

Öğretmen görüşlerinden elde edilen bulgular geliştirilen DPA’ların net farklılıklar ortaya çıkarmadığını, puanlamaları yapan öğretmenlerin verdikleri puanların daha objektif olduğunu düşünmelerini sağladığı yönündedir. Bu bulgular göz önüne alındığında geliştirilen DPA’ların objektifliği tam anlamıyla sağlamasa da geleneksel değerlendirme yöntemlerine oranla büyük ölçüde standardı sağladığı sonucuna varılabilir.

4.2.2 Puanlama Kolaylığı

Öğretmenlerin sınav puanlamaları yaparken en önem verdikleri şeylerden biri zaman kavramıdır. Kullanılan puanlama cetvellerinin işlevsel olması, puanlamada kolaylık sağlaması öğretmenler açısından oldukça önemlidir. Bu sebeple puanlama cetvellerinin kolaylık sunması gerekmektedir.

Katılımcılar kazanımların seviyeye uygun olması, ölçütlerin ayrıntılı tanımlanması nedenlerine dayalı olarak geliştirilen DPA’nın kullanım kolaylığı sağladığını belirtmişlerdir. Konuya yönelik bazı görüşler aşağıda sunulmuştur:

“Kazanımlar seviyeye uygun, ölçütler ayrıntılı ve güzel, B1-B2 seviyesinin ortak kullanılması kullanılabilirlik açısından daha kolay hale getirmiş puanlama anahtarlarını” (Ö2)

“Genel olarak kriterler ve puanlamalar açısından ölçülü, puanlandırma yapılırken her bir ölçütün kendi içinde tutarlı olması ve bir puana karşılık gelmesi ve azami ayrıntıya girilmiş olması güzel, kazanımların ölçütlerle uyumlu olması daha işlevsel hale getirmiş puanlama cetvelini” (Ö1)

“Çok pratikti, hızlı bir şekilde puanlama yaptım, çok işime yaradı.” (Ö3)

“Bir öğretmen için en önemli şeylerden biri kullanılacak değerlendirme aracının pratik ve kullanışlı olmasıdır, bunu sağlayan bir çalışma olduğunu düşünüyorum, üstüne çalışılmış olduğu çok belli, ayrımlar çok belirgin bunun olumlu bir şey olduğu yönündeyim, her şey net olduğunda daha hızlı puanlama yapılır” (Ö4)

“Türkçe alanında çok fazla eksik var, özellikle standart ölçekler yok denecek kadar az, bu çalışmayla beraber diğer beceriler için de puanlama anahtarlarının yapılmasının gerekli olduğunu düşündüm çünkü kişisel olarak kendi açımdan çok pratik buldum. Her şeyin yerli yerinde olması aradığımda hemen bulup puanı yazıp hesaplamak kolaylık sağladı.” (Ö2)

Öğretmen görüşlerinden ortaya çıkan sonuçlar geliştirilen DPA’ların kullanışlı ve pratik olduğunu ortaya koymaktadır.

4.2.3 Hatanın Kaynağını Belirginleştirme

Geliştirilen dereceli puanlama anahtarlarının hem öğretmen hem öğrenci açısından kullanışlı olması gerekmektedir. DPA hem öğretmenlerin hem de öğrencilerin kullanabildiği bir araçtır. Dereceli puanlama anahtarlarının öğrenciler tarafından kullanılması, öğrencinin farkındalık kazanarak, kendini değerlendirmesine olanak sağlar.

Araştırmaya katılanlar DPA ile yapılan puanlamanın hata kaynaklarını net olarak görmeyi sağladığını belirtmişlerdir. Konuya ilişkin bazı görüşler aşağıda sunulmuştur:

“Daha önce sınavları bir cetvele bağlı olmadan kendim puanlıyordum, elimizde bazen cetveller oluyor fakat çoğu zaman yüzeysel buluyorum, fakat bu çalışma öğrencinin yaptığı yanlışı net görebilmesini sağlama açısından başarılı.

“Puanlama cetvelinin olması sadece bizim açımızdan değil öğrenciler açısından da iyi oldu, ben öğrencinin nerede eksik olduğunu daha iyi görürken öğrencinin de değerlendirme sonrasında bunu daha net görmesini sağladı, bu sebeple bu tür çalışmaları destekliyorum “(Ö7)

Öğretmenlerle sınav sonrası yapılan görüşmelere dayalı olarak geliştirilen puanlama anahtarlarının kapsam geçerliklerinin olduğu, ölçeklerin seviyelere uygun biçimde hazırlanmış olduğu, ölçmek istenilen kazanımları ölçtüğü sonucu çıkarılmıştır.

5. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç

Bu araştırmada yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde öğrencilerin yazılı anlatım becerilerinin değerlendirilmesi amacıyla yazma becerisi kazanımlarını baz alan A1 seviyesinden C1 seviyesine kadar analitik dereceli puanlama anahtarı geliştirilmiş ve puanlama anahtarlarının geçerlilik ve güvenilirlik kanıtları ortaya konmuştur. Yapılan bu araştırmada puanlama anahtarlarının taslakları hazırlandıktan sonra uzman görüşüne sunulmuş ve görüşler doğrultusunda gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Puanlama anahtarının geçerlik çalışması kapsamında kapsam geçerliği uzman değerlendirme anket formları aracılığıyla incelenmiş ve uzmanların vermiş oldukları cevapların frekans dağılım yüzdelere bakılmıştır. Geliştirilen DPA'lar her seviyeye uygun şekilde yazılı anlatım becerilerini ölçmek üzere 5 ölçütü içermektedir. Her DPA için bu ölçütler seviye kazanımlarını ve yazılı anlatımda olması gereken ölçütleri içermektedir. Bu çalışmanın uzmanlar tarafından belirlenen uyum yüzdeleri her bir DPA için geçerlilik frekansı %90 oranında belirlenmiştir. Tüm maddelere katıldığını belirten katılımcıların yüksek bir yüzdeye sahip olmaları geliştirilen DPA'ların yeterli bir puanlama anahtarı olduğunu ispatlamaktadır. Ölçütler ve ölçütlere ilişkin açıklamaların yeterli ve uygun olduğu uzman görüşüne dayalı bilgiler ışığında kanıtlanmıştır. Yapılan güvenilirlik kat sayısı hesaplamalarında yazılı anlatım becerilerinin puanlanmasında kullanılan DPA'ların puanlayıcılar arası güvenilirlik sayıları A1-.700, A2-.801, B1-B2-.828, C1-.807 olduğu tespit edilmiştir.

5.2 Geçerlik Bulguları ve Geçerlik Tartışması

- Araştırmanın geçerlik analizleri alanında uzman 30 katılımcıların anket sonuçlarının frekans aralıklarına bakılarak belirlenmiştir. Katılımcıların %49,75'i değerlendirme sorularına katıldığını, %40,25'i tamamen katıldığını ifade ederken %8,46'sı katılmadığını, %1,54'ü hiç katılmadığını ifade etmiştir. Katılımcıların %90'ının DPA'ların yeterli, kullanışlı, objektif bir değerlendirme aracı olduğu görüşüne katıldığını ifade etmiştir.
- Uzman görüşleri arasındaki tutarlılık ilgili DPA'ların kapsam geçerlik kanıtı oluşturmaktadır. Yorgancı ve Baş (2021), B1 düzeyi yazma becerisi için dereceli puanlama anahtarı geliştirmişlerdir. Geliştirilen DPA'ların geçerlilik kanıtları ölçüt ve alt tanımlayıcılara yönelik uzman görüşleri ile sağlanmıştır. Bu araştırmanın geçerlilik analizleri de uzman değerlendirme anketleri ve uzman görüşme formları ile sağlanmıştır. Bu her iki dereceli puanlama anahtarı geliştirme çalışmalarının sonuçlarında ölçütlerin ve tanımlamaların uygunluğu ve yeterliliği uzmanlar tarafından onaylanmıştır. Yine Polat Demir (2020), tarafından akademik yazma becerilerinin değerlendirilmesi için geliştirilen puanlama anahtarının geçerlilik analizlerinde uyum yüzdeleri %75 ile %100 arasında belirlenmiştir ve geliştirilen DPA 'ların geçerli olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bir başka yazılı anlatım becerilerini değerlendirmeye yönelik dereceli puanlama anahtarı geliştirme çalışmasında geçerlilik bulguları uzmanlardan amaca uygunluk bakımından görüşler alınarak sağlanmış ve uzmanların görüşleri arasındaki uyum yüzdelerinin %87 ile %100

arasında değiştiği belirlenmiştir. Hesaplanan bu uyum yzdzeleri, geliştirilen DPA'nın kapsam geğerliğine kanıt olarak kabul edilmiştir (Bilican Demir ve Yıldırım,2019)

5.3 Gvenirlik Bulguları ve Gvenirlik Tartışması

- Puanlayıcılar arası gvenirlik katsayısı Kendall' W yoluyla hesaplanmıştır. Kendall W uyumu testinde ise verilerin ölçüm değerleri arasındaki uyuma bakılmaktadır. Değerin 1'e yaklaşması değerlendiriciler ya da hakemler arasındaki uyumun arttığı ve ortak görüşe vardıklarının göstergesidir (Karagöz, 2019). Bu araştırmanın gvenirlik analizi sonuçlarında DPA'ların puanlayıcılar arası gvenirlik sayıları A1-.700, A2-.801, B1-B2-.828, C1-.807 olduğu tespit edilmiştir. Gvenirlik sayılarının her bir DPA için yüksek olması gvenilir bir ölçme aracı olduğunu kanıtlamaktadır.
- Yorgancı ve Baş (2021), yabancı dil olarak Türkçe Öğrenenler için B1 düzeyi yazma becerisi dereceli puanlama anahtarı geliştirme çalışması yapmış ve çalışmanın gvenirlik analizlerini puanlayıcılar arası korelasyon ve gven aralığı ile hesaplamışlardır. Değerlendiriciler arası tutarlılık katsayısı 0,98 olarak hesaplanmıştır. Geliştirilen DPA gvenilir Kabul edilmiştir. Bu araştırmanın her bir DPA için gvenirlik kat sayıları Yorgancı ve Baş'ın çalışmasında belirlenen katsayının üzerindedir.
- Erman Aslanoğlu ve Kutlu (2003) sunu becerilerinin değerlendirilmesinde dereceli puanlama anahtarı kullanımına ilişkin yapmış oldukları araştırmada öğreten ve izleyici öğrencilere sunuların değerlendirilmesi için dereceli puanlama anahtarları vererek puanlamalar yaptırılmıştır. Puanlar arası uyuma bakmak için Kendall W testi uygulanmıştır. Sonuçta öğretenlerin verdikleri puanların uyumu değeri .83, izleyici öğrencilerin verdikleri puanlar arası uyumu .42 bulunmuştur. Öğretenlerin verdikleri puanların arasındaki tutarlılık yüksek kabul edilmiştir. Birbirleriyle uyumlu olduğu sonucuna varılmıştır. Fakat izleyici öğrencilerin birbirleriyle uyumunun az olduğu sonucuna varılmıştır.
- Tüm bu bulgulara göre geliştirilen dereceli puanlama anahtarları Türkçeyi Yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin yazma becerilerini ölçebilecek nitelikte bir araç olduğunu kanıtlamaktadır. Polat Demir (2020), akademik yazma becerilerinin değerlendirilmesi için geliştirdiği analitik puanlama anahtarının gvenirliğini aynı yöntemle analiz etmiş ve benzer sonuçlara ulaşmıştır.
- Yapılan çalışmanın sonuçları arasında analitik dereceli puanlama anahtarlarının değerlendirmelerde puanlayıcılar arasındaki uyumsuzluğu tamamen ortadan kaldırmadığını fakat değerlendiricilerin puanlamaları arasındaki tutarlılığı arttırmış olduğu ve değerlendirmeleri daha objektif bir hale getirdiği bulgulara dayalı olarak yorumlanabilir. Bu sonuçlar Hızarcıoğlu'nun (2013) yüksek lisans tezinde öğretenlerin dereceli puanlama anahtarı kullanmadan yaptıkları puanlamalar arasında yüksek olmasa da bir uyum olduğunun ancak bu uyumun dereceli puanlama anahtarı kullanımına göre daha düşük olmasının yanında dereceli puanlama anahtarı ile daha nesnel değerlendirme yapıldığı kanısını destekleyen çalışmasıyla benzer sonuca varmaktadır. Dereceli puanlama anahtarı ile yapılan değerlendirmelerin, gvenirliği arttırıcı olduğu bu konuda yapılan çalışmalarda (Anıl,2015; Bıkmaz Bilgen ve Doğan,2017) puanlayıcılar arasında daha standart ve daha nesnel sonuçlar veren analitik dereceli puanlama anahtarlarının daha tutarlı puanlama sağladığı, dolayısıyla gvenirliği arttırdığını göstermektedir.

- Erman Aslanoğlu ve Kutlu (2003), sunu becerisinin değerlendirilmesinde dereceli puanlama anahtarı kullanılmasına ilişkin yaptıkları çalışmalarında, puanlama anahtarlarının bulunmasının retmenlere katkı sağladığı ve renciyi değerlendirme sürecine katması açısından son derece önemli olduğu sonucuna varmıştır.

5.4 neriler

Araştırmada elde edilen bulgulara dayalı olarak yeni araştırmalara, uygulamalara, Türkçe retim merkezlerine, retmenlere faydalı olabileceği düşünülen öneriler şunlardır:

- Çalışmada, değerlendiricilerin dereceli puanlama anahtarı ile yaptıkları puanlamalar tutarlı olduğundan dolayı rencilerin yazma sınavları ve süreci içinde yaptıkları portfolyolar yazma çalışmalarının değerlendirilmesinde dereceli puanlama anahtarları kullanılabilir.
- Dereceli puanlama anahtarlarının değerlendirme sürecindeki katkılarının vurgulanması, dereceli puanlama anahtarlarının kullanımının yaygınlaştırılması yabancı dil olarak Türkçe retiminde becerilerin değerlendirilmesine katkı sağlayabilir.
- Araştırma süresince yazma becerisinin değerlendirilmesi kısmında kurumlarda birçok eksikliklerin olduğu saptanmıştır. Değerlendirme sürecine olumlu katkısı olması açısından kurumlarda lme ve değerlendirme birimlerinin oluşturulması üretmenler ve renciler açısından sürecin daha kolay, ulaşılabilir ve verimli hale getirilmesi sağlanabilir.
- Bazı retmenler dereceli puanlama anahtarlarının kullanımını bir yük olarak görmekte ve değerlendirmelere gereken özeni göstermemektedir. Bu durum göz önüne alınarak değerlendirmelerin bir standartta puanlanması ve objektifliğe katkı sağlanması açısından retmenlere gerekli eğitimler ve bilgilendirmeler sağlanabilir.

KAYNAKLAR

- Aktaş, M., & Alıcı, D. (2018). Yazılan Hikâyeyi Değerlendirmeye Yönelik Analitik Rubrik Geliştirme: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* , 14 (2) , 597-610.
- Arı, G. (2010). Altıncı ve Yedinci Sınıf Öğrencilerinin Yazdığı Hikaye Edici Metinlerin Değerlendirilmesi. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, 43-75.
- Arslan, M., & Kılıcı, E. (2015). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yazma Becerisinin Gelişiminde Karşılaşılan Sorunlar:Bosna Hersek Örneği. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5 (2) , 169-182.
- Atılğan, H., Kan, A., & Doğan, N. (2007). *Eğitimde Ölçme Ve Değerlendirme*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Avrupa, K. (2013). Diller için Avrupa ortak öneriler çerçevesi: öğrenim, öğretim ve değerlendirme. Almanya: TELC GmbH.
- Azizoğlu, N. İ., Demirtaş Tolaman, T., & İdi Turuncu, F. (2019). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Akademik Yazma Becerisi; Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *International Journal of Turkish Teaching as a Foreign Language*, 2(1),7-22.
- Barın, E. (2004). Yabancılara Türkçe Öğretiminde İlkeler. *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları (HÜTAD)*, (1), 19-30.
- Barın, E. (2009). Yurt dışındaki Türk çocuklarına Türkçe öğretiminde dikte ve yazılı anlatımın önemi. *TDAY Belleten*, 1,21-32.
- Bıkmaz Bilgen , Ö., & Doğan, N. (2017). Puanlayıcılar Arası Güvenirlik Belirleme Tekniklerinin Karşılaştırılması. *Journal of Measurement and Evaluation in Education and Psychology*, 8 (1) , 63-78.
- Boylu, E. (2015). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenenlerin Dil Öğrenme Stratejilerini Kullanma Düzeyleri. *Yüksek Lisans Tezi*. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Boylu, E. (2019). Yabancılara Türkçe öğretiminde ölçme değerlendirme uygulamaları ve standart oluşturma. *Doktora Tezi*. Çanakkale: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi ,Eğitim Bilimleri Enstitüsü ,Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı .
- Büyükikiz, K. (2012). Türkçeyi İkinci Dil Olarak Öğrenen Yabancılar İçin Yazma Öz Yeterlilik Ölçeğinin Geliştirilmesi: Geçerlilik Ve Güvenilirlik Çalışması. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(18), 69-80.
- Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz , & Demirel. (2019). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.

- Büyüköztürk, Ş. (2007). *Sosyal Bilimler için Veri Analizi El Kitabı*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Çakır, İ. (2010). Yazma Becerisinin Kazanılması Yabancı Dil Öğretiminde Neden Zordur? *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1 (28) , 1-12 .
- Çakmak Akata, A. (2009). *Türkçe Programıyla İlgili Ölçme Ve Değerlendirme Sürecinin İşlevselliği Üzerine Bir Araştırma (Tekirdağ İli örneği)*. Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi,(Yayımlanmamış, Yüksek Lisans Tezi.
- Çelik, H., Baykal, N. B., & Kılıç Memur, H. N. (2020). Nitel Veri Analizi Ve Temel İlkeleri. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi – Journal of Qualitative Research in Education*, 8(1), 379-406.
- Çetin , B. (2002). *Kompozisyon Tipi Sınavlarda Kompozisyonun Biçimsel Özelliklerinden Kestirilen Puanların Anahtarla Ve Genel İzlenimle Puanlanmasından Elde Edilen Puanlarla İlişkisi*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış) Yüksek Lisans Tezi.
- Demir, B. P. (2020). Akademik Yazı Yazma Becerilerinin Değerlendirilmesi için Analitik Dereceli Puanlama Anahtarının Geliştirilmesi. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9 (2) , 318-327.
- Deniz, H., & Demir, S. (2019). Yazma Kaygısı Ölçeği'nin Geliştirilmesi : Güvenirlik Ve Geçerlik Çalışması. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi* , 8(2),1034-1051.
- Deniz, H., & Demir, S. (2019). Yazma Kaygısı Ölçeğinin Geliştirilmesi:Güvenirlik ve Geçerlik Çalışması. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 8 (2).
- Eran, İ., & Kan, İ. (2004). Ölçeklerde güvenirlik ve geçerlik. *Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 30(3), 211-216. .
- Gedik, D. (2009). *Yabancılar Türkçe Öğretimi: Ankara Üniversitesi TÖMER ve Gazi Üniversitesi TÖMER Örneği*. Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Gedik, E. (2017). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Ölçme Ve Değerlendirme*. İstanbul: İstanbul Arel Üniversitesi ,Sosyal Bilimler Enstitüsü ,Yüksek L.Tezi.
- Goodrich, H. G. (1997). Understanding Rubrics. *Educational Leadership*, 54(4).
- Göçer, A. (2007). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kullanılan Ders Kitaplarının Ölçme Ve Değerlendirme Açısından İncelenmesi. *Dil Dergisi*, 137,30-46.

- Göçer, A. (2011). Öğrencilerin yazılı anlatım çalışmalarının Türkçe öğretmenlerince değerlendirilmesi. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30(2), 71-97.
- Göçer, A. (2019). Türkçe Eğitiminde Ölçme Ve Değerlendirmenin İşlevselliğine Etki Eden Önemli Bir Uygulama Tekniği Olarak Geribildirim Kullanımı. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9 (1) , 111-126.
- Göçer, A., & Moğol, S. (2011). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi İle İlgili. *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 6(3),797-810.
- Güdek, B., & Öztürk, D. (2016). Viyolonsel Öğretiminde Öz Değerlendirme Uygulamalarının Öğrencilerin Performansına ve Tutumlarına Etkisi. *Turkish Studies*, 11(3), 1149-1162.
- Günay, V. D. (2007). *Metin Bilgisi*. İstanbul: Multilingual Yayınları.
- Gündüz, S. (2003). *Öykü Ve Roman Yazma Sanatı*. İstanbul: Toroslu Kitaplığı.
- Güneş, F. (2007). *Türkçe Öğretimi Ve Zihinsel Yapılandırma*. Ankara: Nobel Yayınevi.
- Gürses, R. (2006). Dil Öğretiminde Ölçme Ve Değerlendirmenin Yeri. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten* , 54 , 131-154.
- Hızarcıoğlu, B. Ö. (2013). *Problem Çözme Sürecinde Puanlayıcı Kullanmanın Puanlayıcının Tutarlılığının İncelenmesi*. Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi , Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- Howell, D. C. (2002). *Statistical methods for psychology (5th ed.)*. Pacific Grove CA: Duxbury.
- İşisağ, K. U., & Demirel, Ö. (2010). Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni'nin Konuşma Becerisinin Gelişiminde Kullanılması. *Eğitim Ve Bilim*, 35,156.
- Kahveci, N., & Şentürk, B. (2021). A Case Study on the Evaluation of Writing Skill in Teaching Turkish As a Foreign Language. *International Journal of Education, Technology and Science*, 1(4),170–183.
- Kalfa, M. (2014). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Temel Düzeydeki Öğrencilerin Eğitsel Oyunlarla Yazma Becerilerinin Geliştirilmesi. *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları*, 11(85).
- Karagöz, Y. (2019). *SPSS - AMOS - META Uygulamalı İstatistiksel Analizler*. Ankara: 1 Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık Tic. Ltd. Şti.
- Karasar, N. (2003). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

- Korkmaz, Y. (2009). *Fen Öğretiminde Rubrik Kullanma Eğitiminin Öğretmenlerin Ölçme Ve Değerlendirmeye İlişkin Görüş Ve Uygulamalarına Etkisi*. Konya: Selçuk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İlköğretim Anabilim Dalı, Fen Bilgisi Öğretmenliği Programı, Yüksek Lisans Tezi.
- Kürşat Yorgancı, O., & Baş, B. (2021). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenenler İçin B1 Düzeyi Yazma Becerisi Dereceli Puanlama Anahtarı Geliştirme Çalışması. *Okuma Yazma Eğitimi Araştırmaları*, 9 (1) , 67-80. DOI: 10.35233/oyea.934684.
- Maden, S., Dincel, Ö., & Maden, A. (2015). Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenenlerin Yazma Kaygıları. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi* , 4 (2) , DOI: 10.7884/teke.488.
- Maltepe, S. (2006). *Yaratıcı Yazma Yaklaşımı Açısından Türkçe Derslerindeki Yazma Süreçlerinin ve Ürünlerinin Değerlendirilmesi*. Ankara: Ankara Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi (Yayınlanmamış).
- Mancar, S. A. (2019). *Performansa Dayalı Durum Belirlemede Puanlayıcılar Arası Güvenirlilik Tekniklerinin Karşılaştırılması*. Ankara: Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- Melanlıoğlu, D. (2016). Yabancı Öğrenciler İçin Dinleme Becerisine Yönelik Üstbilişsel Dereceli Puanlama Anahtarı. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(2), 1206-1229.
- Moskal, B. M., & Leydens, J. A. (2000). Scoring Rubric Development :Validity and Reliability. *Practical Assessment, Reseach & Evaluation*, 7(10). 71-81.
- Öncü, H. (1994). *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*. Ankara: Matser Basım San. Ve Tic. Ltd. Şti.
- Özbay, M. (2009). *Bir Dil Becerisi Olarak Dinleme Eğitimi*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Özbay, M. (2011). *Yazma Eğitimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Özbay, M., & Melanlıoğlu, D. (2009). Türkçe Eğitiminde Deyimlerin Öğretme Öğrenme Süreci Bakımından Değerlendirilmesi. *Milli Eğitim*, 38(181), 8 - 19.
- Özçelik, D. (1992). *Ölçme ve Değerlendirme*. Ankara: ÖSYM.
- Özçelik, D. A. (2016). *Ölçme Ve Değerlendirme*. Ankara: Pegem Akademi.
- Özenç, M. (2013). Sınıf Öğretmenlerinin Alternatif Ölçme Ve Değerlendirme Bilgi Düzeylerinin belirlenmesi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21, 157-178.

- Özkan, U. B. (2019). *Eğitim Bilimleri Araştırmaları İçin İnceleme Yöntemi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Öztürk, D., & Güdek, B. (2016). Viyolonsel Performans Değerlendirmesine Dereceli Puanlama Anahtarının (Rubrik) Geliştirilmesi. *Akademik Müzik Araştırmaları Dergisi*, 2(3),6.
- Parlak, B., & Doğan, N. (2014). Dereceli Puanlama Anahtarı ve Puanlama Anahtarından Elde Edilen. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29(2), 189-197.
- Razon, N. (1982). Okuma Güçlükleri. *Uluslararası Eğitim ve Bilim Dergisi*, 19-29.
- Richard, J. C. (1983). Listening comprehension: Approach, design, procedure. *TESOL Quarterly*, 17 (2), 219-240.
- Selvikavak, E. (2006). *Türkçe'nin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde İleri Düzeydeki Öğrencilerin Paragraf Yazma Becerisini Geliştirme Üzerine Bir Uygulama*. Ankara: Ankara Üniversitesi ,Sosyal Bilimler Enstitüsü , Dilbilim Ana Bilim Dalı,Yüksek Lisans Tezi.
- Sever, S. (2015). *Türkçe öğretimi ve tam öğrenme*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Sönmez, V. (2003). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Şen, Ü., & Boylu, E. (2017). Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenenlere Yönelik Yazma Kaygısı Ölçeği. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 6(2), 1122-1132.
- Şencan, H. (2005). *Sosyal Davranışsal Ölçümlerde Güvenirlik Ve Geçerlilik*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Şengül, M. (2011). *Đlköğretim II. Kademe Türkçe Öğretiminde Yazma Becerilerine Yönelik Öğretim ve Ölçme-Değerlendirme Yaklaşımlarının Uygulamadaki Etkililiğinin Değerlendirilmesi* . Elazığ: Fırat Üniversitesi,Eğitim Bilimleri Enstitüsü,Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı ,Doktora Tezi.
- Şimşek, P. (2017). *Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Öğrencilerin Ana Dilleri Ve Mensup Oldukları Dil Ailelerinin Türkçe Yazma Becerisine Etkisi*. Ankara: Gazi Üniversitesi,Eğitim Bilimleri Enstitüsü, (Yayımlanmamış) Doktora Tezi.
- Takıl, N. B. (2014). *Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde İletişimsel Yaklaşımın Yazma Becerisine Etkisi*. Ankara: Gazi Üniversitesi ,Eğitim Bilimleri Enstitüsü,Doktora Tezi.
- Tekin, H. (2003). *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*. Ankara: Yargı Yayınları: 2003.

- Temizkan, M. (2003). *Yazılı Anlatım Etkinliği Çerçevesinde Türkçe Öğretmenlerinin Çalışmalarına İlişkin Bir Değerlendirme*. Hatay: Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Tiryaki, E. N. (2013). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yazma Eğitimi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 1(1), 38-44.
- Tok, M. (2013). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Akademik Yazma İhtiyacı. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* , 10(23), 1-25.
- Tok, M., & Potur, Ö. (2015). Yazma eğitimi alanında yapılan akademik çalışmaların eğilimleri,(2010 - 2014 Yılları) . *Ana Dili Eğitimi Dergisi* , 3 (4) , 1-25 .
- Turgut, F., & Baykul, Y. (2010). *Eğitimde Ölçme Ve Değerlendirme*. Ankara : Pegem Akademi.
- Ülper, H. (2008). *Yazma Becerilerini Ölçmede (Notlandırmada) Kullanılan Farklı Ölçme (Notlandırma) Yaklaşımlarının Geçerlikleri Üzerine Kompozisyon Yazmanın Amaçları Bağlamında Karşılaştırmalı Bir İnceleme*. Ankara: 1.Ulusal Eğitimde ve Psikolojide Ölçme Ve Değerlendirme Kongresi.
- Ünsal, G. (2008). Yazma Öğretimi. *Dil Dergisi*, (142) , 46-60 . DOI: 10.1501/Dilder_0000000102.
- Wach, E., & Ward, R. (2013). Learning about Qualitative Document Analysis. *Institute of Development Studies*.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yorgancı, O. K., & Baş, B. (2021). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenenler İçin B1 Düzeyi Yazma Becerisi Dereceli Puanlama Anahtarı Geliştirme Çalışması. *Okuma Yazma Eğitimi Araştırmaları* , 9 (1).
- Zorbaz, K. Z. (2013). Yazılı anlatımın puanlanması. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(1), 179 - 193.

EKLER

EK- 1 Uzman Değerlendirme Formları

Yabancı Dil Olarak Türkçe Eğitiminde Yazma Becerisini Değerlendirmeye Yönelik Dereceli Puanlama Anahtarı Geliştirme Çalışması Uzman Değerlendirme Formu

Sayın katılımcı,

“Yabancı Dil Olarak Türkçe Eğitiminde Yazma Becerisini Değerlendirmeye Yönelik Dereceli Puanlama Anahtarı Geliştirme Çalışması”adlı **Dereceli Puanlama Anahtarı (DPA)** geliştirme çalışması yapmaktayım. Çalışmaya katılmak gönüllülük esasına dayanmaktadır. Çalışmaya katılmak için Yabancılara Türkçe Öğretimi alanında çalışıyor olmanız gerekmektedir. Aksi durumda çalışmaya katılım gerçekleştirilememektedir. İsmiñiz herhangi bir şekilde herhangi bir yerde geçmeyecektir. Sizin görüşleriniz raporda kullanılmak istenirse Ö1, Ö2 gibi kodlar kullanılarak verilecektir. Çalışmada geliştirilmesi planlanan DPA ve DPA’da verilen ölçütler sizlerin dönütleriniz ve görüşleriniz doğrultusunda gerekli düzenlemeler yapılarak kullanıma hazır hale getirilecektir. Sizlerden seviyelere göre hazırlanan bu DPA’ları aşağıdaki ilişkide sunduğum anket üzerinden değerlendirmenizi rica ediyorum.

Konuyla ilgili öneri ve görüşlerinizi anketin ikinci kısmı olan boş alana yazarak belirtiniz. Değerli katkılarınız için teşekkür eder, saygılarımı sunarım.

Nevin

KAHVECİ

Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri

Enstitüsü

Yüksek lisans

öğrencisi

Onaylıyorum ()

Onaylamıyorum ()

Sağladığınız koşulları işaretleyiniz.

Yabancılara Türkçe alanında çalışmaktayım.

Yabancılara Türkçe alanında çalışmamaktayım.

1.KISIM: Bu kısımda DPA’larda kullanılan ölçütlerin istenilen amaca uygun olup olmadığına ilişkin değerlendirmenizi ifadenin karşısında bulunan seçeneklere “X” işareti kullanarak belirtmeniz beklenmektedir.

	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
1.Dereceli puanlama anahtarındaki ölçütler, değerlendirme için yeterlidir.				
2.Ölçütler yazma becerisini ölçmektedir.				
3.Ölçütler seviyeler arasındaki farkı yansıtacak şekilde hazırlanmıştır.				
4.Dereceli puanlama anahtarındaki ölçütler açık ve anlaşılardır.				
5.Ölçüt tanımlamalarına ilişkin açıklamalar dereceleri doğru yansıtır biçimde hazırlanmıştır.				
6.Maddelerde anlam eksiklikleri bulunmamaktadır.				
7.Her bir ölçütün içeriği kendi amacıyla sınırlı, başka ölçütlerle binişik değildir.				
8.Hedefler birbirini destekler niteliktedir. Birbirleriyle çelişmemektedir.				
9. Oluşturulan DPA’lar kullanışlıdır.				
10.DPA’larda verilen ölçütler kullanışlıdır.				
11.Ölçüt açıklamaları göreceli anlatımdan uzaktır. Objektiflik sunmaktadır.				
12. Ölçütler geri bildirim sunmaktadır.				
13.Ölçülmek istenen kazanımlar ile DPA arasında uyum bulunmaktadır.				

2.KISIM

1.Konuyla ilgili eksik gördüğünüz, amacına uygun olmadığını düşündüğünüz yerler var mı? Eğer varsa bunları belirtiniz.

2. Sizce dereceli puanlama anahtarlarının 10-15-25 puan olacak şekilde kullanılması mı daha pratiktir? Yoksa 25 üzerinden çarpı 4 olacak şekilde kullanılması mı daha pratiktir?

3.Tavsiye ve görüşlerinizi belirtiniz.

EK-2

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yazma Becerisinin Değerlendirilmesine İlişkin Durum Çalışması Görüşme Formu

Sayın Katılımcı,

“Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yazma Becerisinin Değerlendirilmesine İlişkin Durum Çalışması” adlı araştırma için sizinle bir görüşme yapmak istemekteyim. Görüşmenin 20-25 dk. sürmesi beklenmektedir. Çalışmaya katılımınız gönüllülük esasına dayanmaktadır. Çalışmaya katılmak için Yabancılara Türkçe Öğretimi alanında çalışıyor olmanız gerekmektedir. Vereceğiniz bilgiler ve veriler araştırma dışında herhangi bir amaçla kullanılmayacak, isminiz herhangi bir yerde geçmeyecek, görüşleriniz raporda kullanılmak istenirse Ö1, Ö2 gibi kodlar kullanılarak verilecektir. Değerli katkılarınız için teşekkür eder, saygılarımı sunarım.

Nevin

KAHVECİ

Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri

Enstitüsü

Yüksek lisans

öğrencisi

Onaylıyorum ()

Onaylamıyorum ()

Sağladığımız koşulları işaretleyiniz.

Yabancılara Türkçe alanında çalışmaktayım.

Yabancılara Türkçe alanında çalışmamaktayım.

SORULAR

1. “Geliştirilen DPA’yı yazma başarısını değerlendirmek için kullanışlı buldunuz mu? Niçin?

EK -3 A1 Seviyesinde Puanlanan Yazma Sınavları

80

9. Soruları okuyunuz. Zaman ifadelerini kullanınız ve bir gününüzü yazınız. (25 puan)

Saat kaçta uyanıyorsun?

Sabahları evden kaçta çıkıyorsun?

Teneffüslerde neler yapıyorsun?

Okulda genellikle neler yapıyorsun?

Eve / Yurda ne zaman dönüyorsun?

Akşamları neler yapıyorsun?

Saat kaçta uyuyorsun?

BİR GÜNÜM

Ben her sabah saat 5de uyanıyorum. her sabah saat 08:30'da
evden ~~çıkıyorum~~ Tenefüslerde arkadaşim^{ler} sohbet ^{ediyorum} yapıyorum.
Teneffüsten sonra yurda dönüyorum. Akşamları bir saat film
ve ~~Sarkis~~ deneyirim film ve ~~Sarkis~~ ^{den} sonra ders çalışıyorum.
ben her akşam saat on ^{de} uyuşurum Tam bu kadar varmış.

5

9. Soruları okuyunuz. Zaman ifadelerini kullanınız ve bir gününüzü yazınız. (25 puan)

Saat kaçta uyanıyorsun?

Sabahları evden kaçta çıkıyorsun?

Teneffüslerde neler yapıyorsun?

Okulda genellikle neler yapıyorsun?

Eve / Yurda ne zaman dönüyorsun?

Akşamları neler yapıyorsun?

Saat kaçta uyuyorsun?

BİR GÜNÜM

Merhaba! Ben saat 7.30'ta uyanıyorum, larabnya
gidiyorum, orada dişlerimi fırçalıyorum ve elimi, yüzümü
yıkıyorum. Sonra kahvaltı yapıyorum. Domates, salatalık,
havuç ve yumurta yiyorum ve su içiyorum. Kahvaltıda
sonra ^{elbise} giyiyorum ve yurttan çıkıyorum, galiba 7 dakika
yürüyorum üniversiteye geliyorum. Her gün okul saat 9'da başlıyo
da Türkçe çalışıyorum, öğrencilerle konuşuyoruz, öğretmeni
dinliyoruz. Dersten sonra yemekhaneye gidiyoruz.
Yedikten sonra saat 3'te yurda dönüyorum, bütün
ödevlerimi yapıyorum. Annemle konuşuyorum, ailemi
çok özliyorum. Saat 8'e değeri spor yapıyorum, havuzda
yüzüyorum, yüzdükten sonra alışveriş yapıyorum
ve yurda geliyorum. Arkadaşla bahçede çay
veya kahve içiyoruz, konuşuyoruz ve dinleniyoruz. Daha
sonra yatakta kitap okuyorum. ve saat
1.30'ta ^{buğut} uyuyorum. Bu benim bir günüm.

(24)

EK-4 A2 Seviyesinde Yazma Sınavları

3) 6) Aşağıdaki konular hakkında bilgi veriniz ve Ankara'yı tanıtırınız. (30p)

ulaşım fiyatlar sosyal hayat kültür alışveriş

iklim

deniz var

coğrafya

etkinlikler

imkanlar

yemekler

giyim

insanlar

Merhaba! Ben 5 aydır Ankara'da oturuyorum. Burada Kazakistan'dan iklim daha uygun, çünkü kışta hiç soğuk değil sadece biraz yağmur ve rüzgâr var. Ankara'da deniz yok fakat denize gidebilirsin. Ankara Türkiye'nin merkezinde bu sebeple her yerde minibüs, tren, uçak, otobüs ile gelebilirsin. Başkentinde daha çok imkanlar var. Burada her üniversite sosyal hayat var. Bütün Türkiye'de alışveriş yapmak pek kolay. Türk yemeklerini çok severim. Bol bol lezzetli. Her sokakta birçok kafeter buluyorlar. Ankara biraz eski şehir buna dolayı müze, kalesine, Anıtkabire, Binemaya, buz pateniye gidebilirsin. Her şey burada var. Türk insanlar (kebar, nazik) adil. Ankara'yı çok severim, seni ziyaret ediyorum.

23

Bunları aynı anlamda. Bunun için birisini kullanmak yeterli.

EK- 5 B1-B2 Seviyesinde Puanlanan Yazma Sınavları

4) Aşağıdaki konulardan birini seçerek kompozisyon yazınız. (10P)

a) "Zamanı doğru kullanın böylece her şeye yeterli zaman kalacaktır." sözünden ne anlıyorsunuz? Zamanı verimli kullanmanın önemi hakkında bir kompozisyon yazınız.

b) "Stresiniz sizi yönetmesin, siz stresi yönetin. Böylece daha başarılı olursunuz." sözünden hareketle stres yönetimi hakkında bir kompozisyon yazınız.

Stres, günümüzde ^{Başlık?} stres bizim için en büyük düşmandır. Stresle rahatsız yaşamıyoruz sürekli düşünmek, ciddi durumlarda stresle ^{kaşamı?} başımız çalışmıyor. Erkekler için tehlikeli tansiyon yolda şeker hastalığı olabilir. Kadınlar için daha fazla onların moralini bozularak çünkü kadınlar çok hassas hemen üzülüyor. Kur'an da bu kelime var "üzütme" "üzülme" Allahımız Meryem'e söylemiş. Stresten uzak durmamız lazım, nasıl başarılı olacağız, nasıl ^{yaşayacağız?} yaşayacağız? Hiçbir defa düşündünüz mü? Ben eskiden kendimi çok üzülüyordum bazen asabi olurum ama şimdi hepsini bıraktım onlar faydasız. İnşallah herkes bu şeyi öğrenecek daha mutlu daha başarılı olacak. ^{Böyle olsa} onun fikri daha geniş oluyor, alışkan oluyor. İnşallah herkes stresten uzak duracak.

4) Aşağıdaki konulardan birini seçerek kompozisyon yazınız. (10p)

a) "Zamanı doğru kullanın böylece her şeye yeterli zaman kalacaktır." sözünden ne anlıyorsunuz? Zamanı verimli kullanmanın önemi hakkında bir kompozisyon yazınız.

b) "Stresiniz sizi yönetmesin, siz stresi yönetin. Böylece daha başarılı olursunuz." sözünden hareketle stres yönetimi hakkında bir kompozisyon yazınız.

Zamanı nasıl kullanabiliriz? ^{Başlık} ve nasıl onu kontrol ^{etmeli?} edebiliriz? ^{iyi kullanırız?} ^{ya da boş geçiyor?} ^{geçer?}

Biz ^{nasıl?} zamanı kullanmayı öğrenmek ^{lazım} ama doğru olsun. En ^{önemli} hayatımızda ^{sağlık} sonra başarılı olmak.

Bu sebep ^{spor} bazı vakit ^{vermeye} için ^{sağlıklı} hayat için ^{ge} ^{başarılı} olmak, ^{ders} çalışmak, ^{vakit} vermek ^{lazım}.
Sonra ^(elangiye) gelecektir. ama ^{geçmiş} çok ^{olacak} başarılı ^{olacaktır}. Zaman iyi ^{kullanılırsa} her şey güzel.

Şimdi ^{benim} için zamanı kontrol ^{ediyorum}. her gün ^{spor} salonu ^{gidiyorum}, fakat ^{ders} çalıştıktan sonra

gidiyorum çünkü bazen zorla ^{giderim}. Zaten ^{herkes} için zamanı kontrol ^{etmeli} faydalı ^{okul}daki

bazı öğrenciler sadece eğlenmek için ^{gelirler}. sonra

sinavları zamanları ^{her şeyi} ^{kaybederler}. Ayrıca aile ^{zaman} ^{lazım} çünkü bu zaman bizim sosyal hayatımıza iyi ^{gelecek}.

Sonunda ^{eninde} ^{nasıl} Zamanı ^{kullanma} ^{günü} ^{nasıl} ^{kullanmalı} ^{senin} ^{hülle}

Kullanışlı ^{nasıl} ^{sinir} ^{hayatın} ^{olacak}.

Senin

Hülle

EK-6 C1 Seviyesinde Puanlanan Yazma Sınavı

4- Aşağıdaki sorulardan birini seçerek kompozisyon yazınız. (45 Puan)

a) Sevdiğiniz ve sevmediğiniz yönlerinizi (özelliklerinizi) anlatınız.

b) Aşağıda bir öykü girişi yazılmıştır. Bu öyküyü geliştirerek tamamlayınız.

Güneşli bir sonbahar günüydü. Yaşlı bir adam, bastonuyla ağır ağır yürüyordu. Karşından bir çocuğun geldiğini gördü. Çocuğun elinde bir kafes, kafeste iki kuş vardı. Kuşlar, kafesi gagalıyor, dışarı çıkmak için çırpınıp duruyorlardı. Yaşlı adam, kuşların bu halinden üzüntü duydu. Sonra çocuğa sordu:

- Nereye gidiyorsun küçük?
- Pazara.
-

SEVDİĞİM VE SEVMEDİĞİM ÖZELLİKLERİM

Ben de normal bir insanım, super kahraman falan değilim. O yüzden ben de hem olumlu hem de olumsuz yönlerim var. Onlardan birkaç tanesi anlatmaya çalışacağım. Olumsuzlardan başlayayım. Olumsuz özelliklerimden bir tanesi "geç kalmak"tır. Başarılı insanlar normalde erken kaldığını tercih ediyorlar. Ben de erken uyanmak işin söz çalışıyorum, ama olmuyor. Neden? Onun sebebi tembellik değil. Aslında ben tembel biri değilim, ama geç saatlarda ve gecelerde çalışmayı severim. O yüzden normalde geç saatlara kadar çalışıyorum ve onun sebebiyle erken kalkamam. Bu adetim ^{hala} sevmiyorum ve onu değiştirmek için çalışırım.

Sevdiğim özelliklerim söz değiller maalesef. Onlardan biri "düzenli spor yapmak"tır. Bugünlerde herkes spor yapmanın önemlisi ve ünlü eserleri diyor. Ama çoğu insan hala zaman bulamadığından bahanesiyle spora gitmiyorlar. Evet, benim işim de zaman söz önemli ama sanırım herkes hatta da iş saat spora ayrılabilir. Ben de bazı günler söz yorgunum ama sadece spor salonuna gitmeye e çalışıyorum. Beş dakika ısınmadan sonra o kadar enerji alırım ki tüm gün yorgunlukları unuturum.

EK- 7 Uzman Görüşlerine Ait Notlar

Konuyla ilgili eksik gördüğünüz ,amacına uygun olmadığını düşündüğünüz yerler var mı ? Eğer varsa bunları belirtiniz.

13 yanıt

Gayet başarılı

Öncelikle böylesi bir çalışma girişimi ve belgelerin derli toplu sunumu için kutlarım. Bu haliyle bile yeterli görüyor maddeler ancak ufak birkaç hususta önerilerim olacak:

1) Ortak Çerçeve Programı Global Dil Portfolyosu'ndaki özellikle A1 seviyesi kazanımlarında çok kısa metinler oluşturabilme becerisi yer alıyor. Bu bağlamda özellikle A1 için olan DPA'da içerik ve tür ile metin planı adımları belki biraz daha yumuşatılabilir gibi göründü ilk bakışta.

2)Yazım ve noktalama -Çok iyi- kısmında "hatalar az seviyede" ibaresi var. Bu "hatasız" olarak değiştirilebilir.

3)Kelime alt üst sınırında +-10 kelime limiti yerine +-%10 limiti tanımlanırsa daha doğru olacağı kanaatindeyim.

4)B1-B2 seviyesinin bütünleşik oluşturulma gerekçesi açıklanmış mıdır? Aynı yaklaşım A1-A2 grupları için de benimsenemez mi?

5)B1-B2 DPA formunda "kelime kullanımı" "çok iyi" kısmında "uzun ve bağlı metinler" ibaresi var. Uzun

A1 SEVİYESİ YAZMA BECERİSİ DERECELİ PUANLAMA ANAHTARI

	Puan	Ölçüt
İçerik ve tür	6	ÇOK İYİ: Fikirler verilen konuya göre geliştirilmiş, konuya hâkim, metin giriş cümlesine sahip
	4	İYİ: Bazı detaylar atlanmasına rağmen konuyla ilgili büyük oranda bilgi aktarılmış, fakat yeterli ayrıntıya yer verilmemiş, metin, giriş cümlesi olabilecek bir cümleye sahip
	2	ORTA: Verilen konuyla ilgili sınırlı bilgi verilmiş, ana fikir kısıtlı olarak geliştirilmiş
	1	YETERSİZ: Metin oluşturmak için yetersiz
Metin planı- cümleler Arası düzen	3	ÇOK İYİ: - paragraf planı uygulanmış, paragraf düzeni çok iyi-Düzeğe uygun bağlaçlar kullanılmış-başlık konuyla ilgili etkili biçimde oluşturulmuş
	2	İYİ: zaman ifadeleri az tekrarlar ile kullanılmış- paragraf düzeni var, başlık ve paragraf başları belirtilmiş, başlık kullanılmış, seviyeye uygun bağlaç kullanımı yapılmış- (“ile ve” vb. Basit düzey bağlaçlar.)
	1	ORTA: - Cümleler arası yoğun tekrarlar yapılmış fakat sınırlı sayıda bağlaç kullanılmış- (“ile ve” vb. Basit düzey bağlaçlar.), başlık kullanılmış
	0,5	YETERSİZ: paragraf bütünlüğü yok-bağlaçlar metinde kullanılmamış, paragraf düzeni (paragraf başı -sonu) oluşturulmamış, metin oluşturmak için yetersiz
Tutarlılık ve bağdaşıklık	5	ÇOK İYİ: İstenilen türe uygun tutarlı içerik oluşturulmuş, biçimsel olarak seviyeye uygun zamansal değişim ve gelişim bağlaçları etkili şekilde kullanılmış-sıralama bağlantıları etkin kullanılmış (ve ile, âmâ)-anlam bütünlüğü tam
	3	İYİ: Metin yeni bilgiler ve destekleyici açıklamalarla geliştirilmiş-anlam bütünlüğü sağlanmış-konu dışına çıkılmamış- tekrarlar az yapılmış-
	2	ORTA: Verilen konuya göre basit şekilde zamana bağlı gelişim ve değişim ifadeleri kullanılmış (önce, sonra, daha sonra)- Metnin türüne uygun mantıksal öğeler kullanılmış fakat çelişkili ifadeler ve tekrarlar sıklıkla yapılmış
	1	YETERSİZ: Metin oluşturmak için gerekli biçimsel ve mantıksal bağlantılar kurmakta yetersiz.
Dil bilgisi yapılarını kullanma	7	ÇOK İYİ: Basit yapı cümleler metinde etkin şekilde kullanılmış-fiil çekimleri doğru yapılmış-ses olayları doğru yazılmış-edatlar ve zamirler etkili ve hatasız kullanılmış-özne ve yüklem uyumludur- dil bilgisi yapıları etkin şekilde kullanılmış
	5	İYİ: Basit yapı cümleler kurulmuş- zamanlar seviyeye uygun şekilde çekimlenmiş, A1 seviyesine uygun edatlar ve zamirler bazı hatalarla beraber kullanılmış, özne ve yüklem uyumludur- seviyeye uygun zamanlarla, zaman ifadeleri uyumlu kullanılmış (yarın, dün, şimdi)
	3	ORTA: Özne -yüklem uyumlarında yoğun hatalar yapılmış. Cümle yapısında belirgin hatalar yapılmış-fiil çekimleri doğru yapılmış-cümle dizilişinde basit hatalar yapılmış-dil bilgisi unsurları genellikle yanlış yazılmış
	1	YETERSİZ: Dil bilgisi ve cümle yapısı metin oluşturmak için yetersiz- metinde anlatılmak istenen anlaşılmamaktadır- cümle ve paragraf oluşturmak için gerekli hâkimiyet kurulmamış
Söz varlığı İle Yazım ve noktalama	4	ÇOK İYİ: Yazım ve imla kuralları iyi derecede kullanılmış-hatasız-paragraf başları ve büyük-küçük harf kullanımında hata yok-zıt anlamlı kelimeler metinde etkili kullanılmış-tekrarlara düşülmemiş, bağlama uygun kelimeler etkili kullanılmış, beklenen sayıda ve üstünde sözcük kullanılmış
	3	İYİ: Yazım ve noktalamada ufak hatalar yapılmış fakat metin oluşturulmuş, paragraf başları belirgin-büyük, küçük harf yazımlarında az hata yapılmış- Seviyeye uygun kelimeler metinlerde kullanılmış- kelime bilgisi paragraflar için yeterli, beklenen sayıya yakın sözcük kullanılmış
	2	ORTA: “nokta, virgül, ünlem, soru işareti” gibi temel noktalama işaretlerinde hatalar yapılmış- büyük, küçük harf yazımına dikkat edilmemiş-paragraf başları belirtilmemiş- kelime ve ifadelerin seçimi ve kullanımında sık sık hatalar yapılmış, beklenen sayının yarısı kadar sözcük kullanılmış
	1	YETERSİZ: Yazım ve imla kuralları kullanılmamış- büyük/küçük harf, paragraf başı kullanımında yoğun hatalar yapılmış-değerlendirmek için yeterli değil- Seviyeye uygun yeterli kelime bilgisine sahip değil-sözcük sayısı yetersiz
GEÇERSİZ	1	* Konu ve/veya türden bağımsız: verilen soruyu anlamakta ve/veya tamamlamakta başarısız
NOT Yönergede verilen kelime limitine göre	0	-%20
	1	+%20

A2 SEVİYESİ YAZMA BECERİSİ DERECELİ PUANLAMA ANAHTARI

	1	Puan+% Ölçüt
	6	ÇOK İYİ: Fikirler verilen konuya ve türe göre genişletilmiş, metin giriş ve kapanış cümlesine sahip
İçerik ve tür	4	İYİ: Bazı detaylar atlanmasına rağmen fikir verilen konu ve tür göre genişletilmiş, kapsamlı, metin giriş cümlesine sahip
	2	ORTA: Verilen konuyla ilgili sınırlı bilgi verilmiş, tür ve konu desteklenmemiş, genişletilememiş
	1	YETERSİZ: Verilen konuyla ilgili içerik ve tür gelişmemiş, sınırlı bilgi var değerlendirmeye uygun değil
Cümleler arası plan- düzen	3	ÇOK İYİ: Cümleler arası geçişler etkili yapılmış, giriş-gelişme-sonuç gibi paragraf planı etkili şekilde uygulanmış, bağlaçlar etkili şekilde kullanılmış-paragraf bütünlüğü ve düzeni yapılmış, başlık oluşturulmuş
	2	İYİ: sebep sonuç bağlaçları kullanılmış-zaman ifadeleri az tekrarlar ile kullanılmış-cümle geçişleri ve paragraf düzeni etkin şekilde oluşturulmuş- başlık ve paragraf başları belirtilmiş, başlık oluşturulmuş
	1	ORTA: Paragraflar arası geçişler bazı hatalarla beraber yapılmış- cümleler arası yoğun tekrarlar yapılmış fakat sınırlı sayıda bağlaç kullanılmış- ("ile ve" vb. Basit düzey bağlaçlar.) başlık kullanılmamış
	0,5	YETERSİZ: paragraf bütünlüğü kurulmamış- bağlama bağlaçları kullanılmış, paragraf düzeni (paragraf başı -sonu) oluşturulmamış, seviyeye uygun metin oluşturmak için yetersiz
Tutarlılık ve bağdaşlıklık	5	ÇOK İYİ: İstenilen türe uygun tutarlı ve uyumlu içerik oluşturulmuş, biçimsel olarak dilsel bütünlük sağlanmış- cümleler arası anlamsal ve biçimsel bağlantı oluşturulmuş, verilen içerikte kronolojik sıra mantıksal çerçevede oluşturulmuş, karşılaştırma bağlaçları hatasız ve etkili şekilde kullanılmış, anlam bütünlüğü tam
	3	İYİ: içerik ve türle uyumlu ifadelerle metin desteklenmiş- neden-sonuç bağlantıları etkin kullanılmış (bu yüzden, bu sebeple vb.) -bazı hatalara rağmen karşılaştırma bağlaçları kullanılmış-, biçimsel olarak dilsel bütünlükte hatalar var
	2	ORTA: Cümleler arası biçimsel bağlantı tam sağlanmamış -metnin türüne uygun mantıksal öğeler kullanılmış fakat çelişkili ifadelere yer verilmiş ve tekrarlar sıklıkla kullanılmış-neden-sonuç bağlantıları anlaşılır değil.
	1	YETERSİZ: Metin oluşturmuş fakat seviyeye uygun gerekli biçimsel ve mantıksal bağlantılar kurmakta yetersiz.
Dil bilgisi yapılarını kullanma	7	ÇOK İYİ: Seviyeye uygun bağlaçlar ve edatlar (gibi, kadar)cümlede etkin şekilde kullanılmış, fiil çekimlerinde hata yapılmamış, birleşik yapı cümleler kullanılmış (filimsi kullanımları yapılmış), seviyeye uygun zaman çekimleri doğru kullanılmış,
	5	İYİ: filimsi kullanımı ile birleşik yapı cümleler yazmaya çalışılmış, zaman zarfları etkin ve doğru kullanılmış, edatlar ve bağlaçlar (gibi, kadar, vb.) az hata ile sıklıkla kullanılmış, cümleler seviyeye uygun zamanlar ile kurulmuş
	3	ORTA: Az sayıda birleşik cümle oluşturulmuş, filimsiler yanlış kullanılmış, edat ve bağlaç kullanımı seviyeye göre az kullanılmış, Hatalar metni anlamayı zorlaştırmış,
	1	YETERSİZ: Dil bilgisi kullanımı cümle oluşturmak için yeterli değil, yoğun hatalar yapılmış, seviyeye uygun zaman kullanımı yapılmamış, metin oluşturulmuş fakat seviyeye uygun dil bilgisi yapıları kullanılmamış
Yazım ve noktalama ile Söz varlığı	4	ÇOK İYİ: Yazım ve imla kuralları etkin kullanılmış -paragraf başları ve büyük-küçük harf kullanımı hatasız oluşturulmuş - kelime tekrarlarına düşülmemiş, kelimelerin farklı anlamları metinde kullanılmış, beklenen sayıda ve üstünde sözcük kullanılmış
	3	İYİ: Yazım ve noktalamada bazı hatalar yapılmış, -paragraf başları belirgin şekilde belirtilmiş-büyük, küçük harf yazımlarında bazı hatalar yapılmış-A2 seviyesinde duruma ve zamana uygun kalıplar kullanılmış -kelime bilgisi düzeye göre yeterli, -az hata ile uzun metin yazılmış, beklenen sayıya yakın sözcük kullanılmış
	2	ORTA: "nokta, virgül, ünlem, soru işareti" gibi temel noktalama işaretlerinde hatalar yapılmış- büyük, küçük harf yazımında yoğun hatalar yapılmış- Seviyeye uygun temel kelimeler kullanılmış-sınırlı kelime kullanılmış- fiil tekrarlarına düşülmüş-kelime bilgisi uzun paragraflar için yeterli değil, beklenen sayının yarısı kadar sözcük kullanılmış
	1	YETERSİZ: Yazım ve imla kuralları kullanılmamış- büyük/küçük harf, paragraf başı kullanımında yoğun hatalar yapılmış- değerlendirmek için yeterli değil, sözcük sayısı yetersiz
GEÇERSİZ	1	* Konu ve/veya türden bağımsız: verilen soruyu anlamakta ve/veya tamamlamakta başarısız
NOT Yönergede verilen kelime limitine göre	0	-%20
	1	+%20

B1-B2 SEVİYESİ YAZMA BECERİSİ DERECELİ PUANLAMA ANAHTARI

	Puan	Ölçüt
İçerik ve tür	6	ÇOK İYİ: Verilen konu bağlama ve türe uygun eksiksiz yazılmış, düşünceyi geliştirme teknikleri metinlerde kullanılmış, yeterli ayrıntıya yer verilmiş, düşünce yeterince desteklenmiş, Metinde giriş ve kapanış cümlesi kullanılmış
	4	İYİ: Fikir geliştirilirken bazı hatalar yapılmış, verilen düşünce içerik ve tür etrafında etkili planlanıp, düzenlenmiş, Metninde giriş ve kapanış cümlesi olabilecek cümlelere yer verilmiş
	2	ORTA: Verilen konuyla ilgili fikir desteklenmemiş, tür ve içerik uygun fakat geliştirilmemiş
	1	YETERSİZ: Verilen konuyla ilgili seviyeye uygun destekleme ve geliştirme yapılmamış, sınırlı bilgi verilmiş, değerlendirmek için yetersiz
Cümleler arası plan- düzen	3	ÇOK İYİ: Giriş-gelişme-sonuç gibi paragraf planı etkili şekilde uygulanmış, bağlaçlar etkili şekilde kullanılmış-paragraf bütünlüğü ve düzeni yapılmış, bağlama uygun başlık oluşturulmuş.
	2	İYİ: geçişler ve paragraf düzeni etkili şekilde yapılmış, -başlık ve paragraf başları belirtilmiş, bağlama uygun başlık oluşturulmuş.
	1	ORTA: Paragraflar arası geçişlerde bazı hatalar var- cümleler arası geçişlerde yoğun hatalar var, başlık ve paragraf başları belirtilmiş.
	0,5	YETERSİZ: paragraf bütünlüğünde hatalar var-başlık ve paragraf başları belirtilmemiş, seviyeye uygun plan-düzen oluşturulmamış, değerlendirmek için yeterli değil.
Tutarlılık ve bağdaşıklık	5	ÇOK İYİ: İstenilen türe uygun tutarlı ve çelişkili olmayan içerik oluşturulmuş, biçimsel olarak dilsel bütünlük sağlanmış-, karşılaştırma, pekiştirme bağlaçları hatasız ve etkili şekilde kullanılmış- cümleler arası ve paragraflar arası biçimsel ve anlamsal bağlantı var, anlam bütünlüğü tam.
	3	İYİ: içerikle çelişkili olmayan ifadeler kullanılmış, metin türe uygun yazılmış, düşünceyi geliştirme yolları metinde kullanılmış, cümleler arası biçimsel olarak dilsel bütünlükte bazı hatalar var, karşılaştırma, pekiştirme bağlaçları az hata ile metinde kullanılmış, bağlama uygun kelime seçimleri yapılmış.
	2	ORTA: Biçimsel olarak seviyeye uygunluk tam sağlanamamış-metin türüne uygun mantıksal ögeler kullanılmış fakat çelişkili ifadeler ve tekrarlar sıklıkla yapılmış-bağlaçlar yoğun hatalar ile kullanılmış
	1	YETERSİZ: Metin oluşturmuş fakat seviyeye uygun gerekli biçimsel ve mantıksal bağlantılar kurmakta yetersiz.
Dil bilgisi yapılarını kullanma	7	ÇOK İYİ: Seviyeye uygun bağlaçlar (karşıtlık ve pekiştirme) etkili şekilde kullanılmış, birleşik zamanlı fiil çekimleri kullanılmış, birleşik yapı cümleler hatasız kullanılmış, dolaylı anlatım ve edilgen yapı cümleler etkili kullanılmış.
	5	İYİ: Birleşik yapı cümleler az hatalı şekilde kullanılmış, dolaylı anlatım ve edilgen yapı cümleler kullanılmış, bağlaçlar sınırlı sayıda kullanılmış, fiil çekimleri seviyeye uygun, birleşik zamanlı fiiller kullanılmış.
	3	ORTA: Birleşik yapı cümle çekimlerinde yoğun hatalar yapılmış bağlaç kullanımı var fakat seviyeye uygun değil, metin yapısı istenilen şekilde oluşturulmamış, anlamda karışıklık var, fiil çekimlerinde bazı hatalar var, birleşik zamanlı yapılar kullanılmamış.
	1	YETERSİZ: Dil bilgisi kullanımı seviyeye uygun değil, yoğun hatalar var, seviyeye uygun zaman kullanımı yapılmamış, metin oluşturulmuş fakat yeterli dil bilgisi yapıları kullanılmamış, değerlendirmek için yetersiz.
Söz varlığı ile Yazım ve noktalama	4	ÇOK İYİ: Noktalama işaretleri işlevine uygun kullanılmış, İmla ve yazım kuralları iyi derecede kullanılmış-: -kelime hazinesi yeterli, tekrarlara düşülmemiş -bağlama uygun mecazlı ifadeler kullanılmış, kelimeler etkili kullanılmış, beklenen sayıda ve üstünde sözcük kullanılmış.
	3	İYİ: Yazım ve noktalamada ufak hatalar var, paragraf başları belirgin-büyük, küçük harf yazımlarında hata yapılmamış, Seviye uygun kalıplar kullanılmış, -kelime bilgisi yeterli, -az hata ile iyi kelime kullanımına sahip, beklenen sayının yarısı kadar sözcük kullanılmış.
	2	ORTA: Büyük, küçük harf yazımına dikkat edilmemiş-paragraf başları belirli değil, noktalama işaretleri kullanılmış, Seviye uygun temel kelimeler kullanılmış-farklı kelime kullanımları yapılmamış (mecazlar ve deyimler)- kelime tekrarlarına düşülmüş-kelime bilgisi yeterli değil, beklenen sayının yarısı kadar sözcük kullanılmış.
	1	YETERSİZ: Yazım ve imla kuralları kullanılmamış- büyük/küçük harf, paragraf başı kullanımında yoğun hatalar yapılmış- Sınırlı kelime ile metin yazılmış, değerlendirmek için yeterli değil, sözcük sayısı yetersiz
GEÇERSİZ	1	* Konu ve/veya türden bağımsız: verilen soruyu anlamakta ve/veya tamamlamakta başarısız
NOT Yönergede verilen kelime limitine göre	0	-%20
	1	+%20

C1 SEVİYESİ YAZMA BECERİSİ DERECELİ PUANLAMA ANAHTARI

	Puan	Ölçüt
İçerik ve tür	6	ÇOK İYİ: Verilen konu bağlama ve türe uygun eksiksiz geliştirilmiş, fikirler hatasız şekilde (atasözleri, deyimler ile) verilen konu desteklenmiş, Bağlama uygun örtülü ve göndermeli metinler yazılmış, geliştirilmiş, Giriş ve kapanış cümlesi oluşturulmuş.
	4	İYİ: Fikirler içerik ve tür etrafında etkili kullanılmış, çoğu doğru ve düşünceyi destekler nitelikte, giriş ve kapanış cümleleri oluşturulmuş.
	2	ORTA: Verilen konu bağlam ve türle çok az bağlantılı ve fikirler seviyeye uygun şekilde geliştirilmemiş, giriş cümlesi olabilecek bir cümleye sahip.
	1	YETERSİZ: Verilen konu bağlama ve türe göre geliştirilmemiş, hatalı, İçerik ve tür, seviyeye uygun değil, değerlendirmek için yetersiz.
Cümleler arası plan- düzen	3	ÇOK İYİ: Giriş-gelişme-sonuç gibi paragraf planı etkili şekilde uygulanmış, bağlaçlar etkili şekilde kullanılmış-paragraf bütünlüğü ve düzeni etkili şekilde yapılmış, başlık içerik ve türe uygun oluşturulmuş
	2	İYİ: geçişler ve paragraf düzeni etkili şekilde yapılmış, - başlık ve paragraf başları belirtilmiş, başlık oluşturulmuş.
	1	ORTA: Paragraflar arası geçişlerde bazı hatalar var- cümleler arası geçişlerde yoğun hatalar var, başlık ve paragraf başları belirtilmiş, başlık oluşturulmuş.
	0,5	YETERSİZ: Paragraf bütünlüğünde hatalar var-başlık ve paragraf başları belirtilmemiş, seviyeye uygun plan-düzen oluşturulmamış, değerlendirmek için yeterli değil.
Tutarlılık ve bağdaşıklık	5	ÇOK İYİ: Cümleler ve paragraflar arası anlamsal ve biçimsel bağlantı etkili şekilde sağlanmış, biçimsel bağlayıcılar (sözcük, söz öbekleri) etkin şekilde kullanılmış, seviyeye uygun bağlaçlar zenginleştirilerek kullanılmış (açıklama, varsayım, koşul bağlaçları) bağlama uygun kelime seçimi var, çelişkili ifadeler yok.
	3	İYİ: Cümleler ve paragraflar arası biçimsel bağlantıların çok azında hata var, anlamsal bağlantı sağlanmış seviyeye uygun bağlayıcılar kullanılmış, çelişkili ifadeler yok.
	2	ORTA: Anlamsal ve biçimsel bağlantı tam sağlanamamış -bağlayıcı kullanımı var fakat yoğun hatalar yapılmış, bağlama uygun kelime seçimi sağlanamamış, metnin türüne uygun mantıksal öğeler kullanılmış fakat çelişkili ifadeler var.
	1	YETERSİZ: Metin oluşturmuş fakat seviyeye uygun cümleler ve paragraflar arası gerekli biçimsel ve mantıksal bağlantılar kurmakta yetersiz.
Dil bilgisi yapılarını kullanma	7	ÇOK İYİ: Seviyeye uygun bağlaçlar (varsayım, açıklama, koşul) etkili şekilde kullanılmış, birleşik zamanlı fiiller metni zenginleştirecek şekilde kullanılmış, etken ve edilgen yapı cümleler ile metin zenginleştirilmiş,
	5	İYİ: Birleşik zamanlı cümleler az hatalı şekilde kullanılmış, dolaylı anlatım ve edilgen yapı cümleler kullanılmış, Seviyeye uygun bağlaçlar (varsayım, açıklama, koşul) tekrarlar olmakla beraber kullanılmış.
	3	ORTA: Birleşik zamanlı fiil çekimlerinde yoğun hatalar yapılmış bağlaç kullanımı var fakat seviyeye uygun değil, anlamda karışıklık var, cümlelerin çok azı dil bilgisel açıdan doğrudur
	1	YETERSİZ: Cümlelerin neredeyse tümü dil bilgisel yönden hatalıdır. Değerlendirmek için yetersiz.
Kelime kullanımı ile Yazım ve noktalama	4	ÇOK İYİ: Noktalama işaretleri işlevine uygun kullanılmış, İmla ve yazım kuralları iyi derecede kullanılmış, Mecazlı ifadeler etkili şekilde kullanılmış, ikilemeler ile metin desteklenmiş, konu alanına uygun, mecaz, deyim teri vb. söz varlıkları etkili şekilde kullanılmış, kelime bilgisi uzun ve karmaşık metinler için yeterli, , beklenen sayıda ve üstünde sözcük kullanılmış
	3	İYİ: Yazım ve noktalamada ufak hatalar var, paragraf başları belirgin-büyük, küçük harf yazımlarında hata yapılmamış, Seviyeye uygun kalıplar kullanılmış, az hata ile iyi kelime kullanımına sahip, bazı tekrarlar mevcut, konuya uygun mecaz, deyim, terim vb. söz varlığı ile metin zenginleştirilmiş, beklenen sayıya yakın sözcük kullanılmış
	2	ORTA: Büyük, küçük harf yazımına dikkat edilmemiş-paragraf başları belirli değil, noktalama işaretleri kullanılmış, Kelime kullanımı sınırlı, konu alanına uygun sözcükler kullanılmamış, kelime bilgisi uzun paragraflar için yeterli değil, sınırlı kelime ile paragraf oluşturulmuş, yoğun tekrarlar mevcut, beklenen sayının yarısı kadar sözcük kullanılmış
	1	YETERSİZ: Yazım ve imla kuralları kullanılmamış- büyük/küçük harf, paragraf başı kullanımında yoğun hatalar yapılmış- Kelime bilgisi seviyeye göre yeterli değil, değerlendirmek için yetersiz, sözcük sayısı yetersiz
GEÇERSİZ	1	* Konu ve/veya türden bağımsız: verilen soruyu anlamakta ve/veya tamamlamakta başarısız
NOT Yönergede verilen kelime limitine göre	0	-%20
	1	+%20

